



# მობზაშრობანი

**ზსირცხის მონასტერი. – ცხოვრების მაიკიბელი რუსები. – რუსთა ახალშენები და მაღარია**

განსაკუთრებით ბავშვები წყდებიან. ახალი დაბადებული თითქმის ყველა იხობება. მიცვალებულთა რიცხვი დაბადებულთა რიცხვს სჭარბობს. 1893 წელს, მაგალითად, ბაკლანკაში დაიბადა 21, გარდაიცვალა 25. აქ პირველად 1879 წელს გადმოსახლდა სტავროპოლის გუბერნიიდან 80 კომლი გლეხი. იმათგან თითქმის ყველანი ამოწყდნენ, ზოგიც იქით-აქეთ გაექცა უწყველ სიკვდილს. მაშინ მოსულთაგან რამდენიმე კომლი-და დარჩა. ამათი დატანჯული ყოფა ჩვენ თვითონ ჩვენი თვალითა ვნახეთ, მათი ჩვილი ჩვენ თვითონ გავივინეთ. ამას თვით რუსები, ვისაც აქეთკენ უვლიათ, აქაურობა უნახავთ და სიმართლის თქმისა არ შეშინებიათ, ერთ-პირად აღიარებენ.

მოელ გზას ფსირცხიდან გუდაუთამდე ისე გაივლით, რომ ამ ორი სოფლისა და შარაგზაზე მეგრელთა აქა-იქ გამოდგმულ დუქნებს გარდა სახლს ვერა ნახავთ. ტყითაა დაბურული ორივე მხარე.

მე-17 კილომეტრზე ტყიდან გამოდისარ და ერთბაშად თვალწინ გადაგეშლება მადლობად წამოდგმული სახლები, ქვისა და ხისა ერთმანეთში არეული, ზღვის პირას გამწკრივებული სანდლები, სიმინდისა და სხვა აქაური ნაწარმოების საზღვარგარეთ წასადებად მოსულნი.

ეს გუდაუთი გახლავთ.

**ბუღაშთა კველად. – მებრელი ვაჭრები. – ლიხინი. – რეზიდენცია აფხაზეთის მთავრისა. – ლიხინის ტაძარი. შარვაშიძეთა ბზარი.**

გუდაუთი საკმოდ მოზრდილი დაბაა აფხაზეთისა. შიგ 172 კომლი (1.117 სული) მცხოვრები ითვლება სხვადასხვა ეროვნებისა. მათ შორის რიცხვით, როგორც ყველაზე აქეთკენ, პირველი ადგილი უჭირავთ ქართველებს – 356 სული, შემდეგ რუსებს (242 სული), მერე მოჰყვებიან ბერძნები (133 სული), სომხები (132 სული), აფხაზები (87 სული), ლაზები (32 სული) და სხვა. დაბაში არის ფოსტა-ტელეგრაფი, მომრიგებული მოსამართლე, გუდაუთის ნაწილის უფროსის (ბოქაულის) კანცე-

ლარია, ორკლასიანი სამრევლო სკოლა, პირველ-დაწყებითი სამონასტრო სასწავლებელი, მენავეთა საზოგადოების სააგენტო და ერთი სასტუმრო.

გუდაუთი სავაჭრო ცენტრია დასავლეთ აფხაზეთისა. აფხაზეთს დაშორებული კუთხეებიდან აქ შემოაქვთ გასაყიდად: სიმინდი, კაკალი, ღვინო, ხე-ტყე (უმთავრესად ბზა). თავისი სავაჭრო მნიშვნელობა აქონდა გუდაუთს რუსეთ-თურქეთის უკანასკნელ ომამდინაც. მხოლოდ სავაჭრო ასპარეზზე დღეს რომ მეგრელებსა ეხედავთ უმთავრესად, მაშინ პირველობა ღაზებსა აქონდათ. რუსეთის საქონელს ბაზარი ჯერ კიდევ არ მოუპოვებია აქეთკენ. ჩითუელი და შაქარი, თურქეთის იაღქნიან გემებსა და ნავეებს მოჰქონდათ. იმავე გემებსა და ნავეებს გაჰქონდათ აქედან სულადი, ბზა. იმ ხანებში გუდაუთში ვერ ნახავდით დღევანდელ ქვითკირის სახლებს, დღევანდელ ქუჩებს, თვით მოსახლეობასაც. ზღვის ნაპირას პატარა, ერთმანეთს მიყვანილი ხის დუქნები იყო გადმომდგარი. შიგა ვაჭრობდნენ და შიგვე ცხოვრობდნენ. 3 დუქანი იყო ღაზებისა და 15 – მეგრელთა. ერთი ფურნეც იყო, სადაც პური სამ დღეში ერთხელ ცხვებოდა. მეგრელი ვაჭარი დახლს უკან რომ იდგა, ტანზე მთელი აბჯარი აქონდა ასხმული. შიშინი დრო იყო. აქაურები სხვის ქონებას შესაფერი პატივით არ ეყვრობოდნენ. იმას-ღა ელოდნენ: მარჯვე დრო და შემთხვევა ხელთ ეგდოთ, რომ ვაჭარს თავს დასხმოდნენ, დუქანი გაეცხათ, ფული წაერთმიათ, საქონელი გაეზიდნათ. ყოველ ვაჭარს სული კბილით ეჭირა. ასეთ ვარემოებაში, როცა ვაჭარი დღე-ყოველ გასაქცევად მზად იყო, დრო არ აქონდა, აქ დასახლებისათვის ეზრუნა, ცოლ-შვილი თანა ჰყოლოდა. სამეგრელოში დატოვებულ ცოლ-შვილს წელიწადში ერთხელ თუ მოჰქრავდა თვალს. ასე წვალობდა, ასე ჯახირობდა, რომ ორიოდე გროში ეშოვა, ცოლ-შვილი ერჩინა.

ვინ იცის, რამდენჯერ გაოხრდა და გადაიბუგა გუდაუთი, რამდენჯერ აფორი-აქდნენ აქაური ვაჭრები! მათი ქონებრივი ზარალი, ზნეობრივი ტანჯვა, გამოვლილი შიში, უმწკრივობა და უპატრონობა განა ერთი გამოითქმის და კალმით აიწერება?! დაიბივნენ აქაურნი აფხაზთა ამბოხების დროს 1864 წელს. სული კიდევ ვერ მოეთქ-

ვათ, წელში კარგად ვერ გასწორებულყენენ, რომ 1876 წელს რუსეთ-ოსმალის ომმა უსწრო და აწინდელ გუდაუთაში ერთის მხრით ცეცხლმა და მეორეს მხრით ადამიანის ხელმა მიწის პირთან გაუსწორებელი არაფერი დასტოვა, არაფერი გადაარჩინა. ნაომევეს ისევ დაბრუნდა ნახარაღევი ხალხი, ვაჭრობა ისევ გაცხოველდა, ბზა, აქაური ღვინო, სიმინდი, ბაზარზე გამოვიდა. მე-19 საუკუნის მიწურულში მეგრელებს მხარში სომხებიც ამოუდგნენ. ბაზარზე თუთუნიც განდია, ოსმალეთიდან გადმოხვეწილი სომხების მოწვეული. გაყვანილ იქნა სოხუმ-ნოვოროსისისისის გზატკეცილი. მისგლა-მოსგლა გაადვილდა. ათასი ჯურის ხალხი ერთმანეთს დაუახლოვდა. დაბას ფერი დაედო. სამოსახლო მიწების მსურველები აღმოჩნდა, გაიყვანეს ქუჩები, განდნენ სკოლები და სხვა დაწესებულებანი. გუდაუთს ძველებური გუდაუთისა მარტო ადგილი შერჩა, ქალაქს დაემსგავსა. ამასთანავე, გუდაუთს, როგორც ზღვის პირას მდებარე ადგილს, სოხუმივით ხმა დაუუვარდა: სააგარაკო ადგილიაო, რკინიგზაც მალე გაივლისო. რუსეთიდანაც იწყო ხალხმა დენა გუდაუთსა და მის შემოგარენში მიწების საყიდლად. სამოსახლო მიწების ფასმა აიწია. მეგრელთა რიცხვიც მატუნდობდა, იქნდა სამოსახლო მიწებს, ზედ შენდებოდნენ.

მაგრამ აიწეწა და აიღუფხა იმათი საქმე, ვისაც აქ ყოველ საქმეში უპირატესობა უნდა აქონდა, ვისაც ამ მხარისადმი იმდენი ამაგი მიუძღოდა! აქაურებს აქ ადგილი არა აქვთ! რისთვის, რა დანაშაულობისათვის? სამართალი სად არისო? – იძახდნენ ისინი სიმწრით და ეს მათი სანატრელი სამართალი არსად იყო. ერთი-და თავისუფალი ასპარეზი დარჩენიათ – ვაჭრობა და ბუდი მათი, რომ ამ მართლაც გამორჩეულ საქმეში მათ ბადალი არავინ არა ჰყავთ!

გუდაუთიდან ჩრდილოეთით აღმართ-აღმართ მიმავალს, ოდრო-ჩოდრო გზას კაპი სოფელ ლიხინიში მიჰყავს. იქით-აქეთ ვენახთა და ტყეთა შორი ძლივას მოსწინას აფხაზთა ფაცხები, წნული, გვიმრით დახურული, დარბული და თითქმის პირველყოფილ ადამიანთა ბინების მსგავსი... აქა-იქ შემოგვყვითებათ თითქმის დედიშობილა ბავშვები, რომელნიც უცხო კაცის ნახვაზე დასამადავად გარბიან ხოხობის წიწილებით. საზოგადო სურათი ადამიანის

გულს სანუგუმოს, გამამხნეველებს არას ეუბნება...

მესამე კილომეტრზე იშლება მოზრდილი ვაკე, ასე 15 დღიურის სიგრძე. ეს გახლავთ სოფელ ლიხინის შუაგული. აქ აქონდა რეზიდენცია აფხაზეთის უკანასკნელ მთავარს მიხეილ შერვაშიძეს. სახელი ლიხინი ქართული სიტყვა ლხინისგან დარქმევია, რადგან საუკეთესო საღვინო და დროს გასაწარებელი ადგილად ითვლებოდა. თურქული სახელიცა აქვიან ლიხინს – სოუქსუ. ცივი წყარო. მართლაც, გარშემო მრავალ ალაგას ამოწუნუნებებს ცივი, ბროლივით ანკარა, მეტად სასიამოვნო სასმელი წყაროები.

ამ ტრიალ მინდორზე, განკერძოებითა დგას მრავალდროების მოწვე სამი ბუმბერაზი ცაცხვი, ტოტებგაშლილი, ერთ-ერთის ძირას ერთი მხარის იგრძე და აღდნახეგრის სივანე ფიქალი ჰგორავს. ამ ფიქალზე ჯდებოდა თურმე მთავარი აფხაზეთისა და ცის ქვეშ, სიტყვიერად, უაქვლაციოდ ასამართლებდა თავის ქვეშემდომთ.

გარშემო აფხაზთა ფაცხებია. როგორც ვიცით, მთავრები უმეტესად თანამეცხედრებად დადიანთა ქალებს ირთავდნენ. ამათ თან მოჰყვებოდათ ნაშთივინი ყმანი, რომელთაც სასახლის გარემო ასახლებდნენ. დღეს ამ მოსახლეთა შორის მხოლოდ მეგრული გვარებია დარჩენილი; ენას კი აფხაზურის გარდა სხვას ვერ გაიგონებთ. მთავრის ნასახლარის გვერდით ტაძარია ლიხინისა, დიდშენი, ბიჭვინის და დრანდის ტაძართა გვეგზაზე აგებული. ამ ტაძრის აშენების დრო უნდა იყოს არა უგვიანეს XI საუკუნისა, რადგან ერთ კედელზე დარჩენილი წარწერა გვიჩვენებს 1066 წელს, როდესაც მეფობდა ბაგრატე, მეფე ქართლისა და აფხაზეთისა. მეორე საინტერესო წარწერაცაა იმავე კედელზე, საინტერესო იმით, რომ მხედრული ასოებითაა და ეკუთვნის იმავე ხანას. კედლებს ძველებური მხატვრობა ძალზე ცოტა აქვს შერჩენილი, ზოგი ცეცხლისგან გაფუჭებულა და რაც ცეცხლს გადარჩენია, შემდეგში ვითომ განახლების დროს, კირით დაუფარავთ. ტაძარში დამარხულია 1821 წელს გარდაცვლილი მთავარი აფხაზეთის სუფერ-ბეი (მამა უკანასკნელი მთავრისა), რომელიც მიინათლა, სახელად გიორგი დაიქცა და ცოლად შეირთო გრიგოლ დადიანის ქალი თამარი.

(გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

## ყოველკვირული ამბები აფხაზეთიდან

### აფხაზეთის ანსამბლმა მონაწილეობა მიიღო საქართველოს ფესტივალში “ფშვილობა კავკასიას”

აფხაზეთის რესპუბლიკის სიმღერისა და ცეკვის სახელმწიფო ანსამბლი მონაწილეობდა საქართველოს ფესტივალში “ფშვილობა კავკასიას”, რომელიც ქალაქ ანაპაში გაიმართა. საინფორმაციო სააგენტო “იტარტას”-ის ცნობით ფესტივალში ქალაქის თეატრის სცენაზე გამართული კონცერტით გაიხსნა. ათასობით მაყურებელმა იხილა ჩრდილო-ოსეთის ავტონომიური რესპუბლიკის სიმღერისა და ცეკვის ანსამბლ “ალანის” გამოსვლა და მოსმინა ვოლგოგრადის ოლქის კაზაკების სიმღერის ანსამბლ “ლაზორის ყვავილის” მიერ შესრულებული მოტივები.

“ანაპა შემთხვევით არ ატარებს რუსეთის საფესტივალო ქალაქის ტიტულს – ყოველწლიურად აქ ოცამდე სხვადასხვა სახის ფესტივალი იმართება და დიდად სასიხარულოა, რომ ამ დონისიბებებს დაემატა საქართველოს ფესტივალის “ფშვილობა კავკასიას”, რომელმაც სამეგრელო ხელოვნების გრანდებს მოუყარა თავი ჩვენს ქალქში. უეჭველია, რომ ეს მასიური

დონისიბება დადებითი ემოციებით დამუხტავს მრავალრიცხოვან მაყურებელს!” – აღნიშნა ქალაქ ანაპის მერმა ტატიანა ესიკოვამ სტუმრებისადმი მისალმებისას.

საერთაშორისო ფესტივალის “ფშვილობა კავკასიას” ფარგლებში გაიმართა კონცერტები კრასნოდარის მხარის სოფლებსა და ქალაქებში. ძაღლებიც საკმარისი გახლდათ საამისოდ, რადგამ ფესტივალში მონაწილეობის მისაღებად რუსეთის ამ მხარეში ჩამოვიდა ათასობით პროფესიონალი-შემსრულებელი – მუსიკოსი, ხელოვნებისა და კულტურის ჩრდილოეთკავკასიელი დამსახურებული მოღვაწე, ფესტივალის მონაწილე მსახიობები, რომელთა დღევანდებაც ხელმძღვანელობდნენ რეგიონთა კულტურის მინისტრები, უაღრესად საინტერესო პროგრამებით წარუდგნენ მაყურებელს.

ფესტივალის იდეური ხელმძღვანელი გახლდათ მარინის თეატრის მთავარი რეჟისორი, რუსეთის სახალხო არტისტი ვალერი ბერძენი.

### აფხაზეთის ენერგომომარაგების პრობლემით საქართველოს მთავრობა დაინტერესდა

პრობლემებით, რომელიც აფხაზეთის ენერგომომარაგების სფეროში წარმოიქმნა უკანასკნელ ხანს, საქართველოს ხელისუფლებამ დაინტერესდა. ამის მიზეზად იქცა კომპანია “შავზღვეანერგოს” თანამშრომელთა ერთობლივი განცხადება, რომელსაც ახლო მომავალში დეტალურად განიხილავს ივანიშვილის მთავრობა.

“ეს საკითხი მეტად მნიშვნელოვანია ჩვენთვის. ცნობილია, რომ აფხაზეთი ელექტროენერჯით მარაგდება “ენერჯიშეიდან” და საქართველოს ახალი მთავრობისათვის პირველი რიგის ამოცანას წარმოადგენს ელექტროგამწვითი ქსელის წესრიგში მოყვანა”, – განუცხადა უზრუნველსტების საქართველოს ენერგეტიკისა და ბუნებრივი რესურსების მინისტრმა კახი კალაძემ. მან ასევე ხაზი გაუსვა იმ გარემოებას, რომ როცა ენერგეტიკის საკითხები განიხილება, პოლიტიკა მხედველობაში არ უნდა იქნას მიღებული.

საქართველოს სახელმწიფო მინისტრმა რეინტეგრაციის საკითხებში პაატა ზაქარეიშვილმა ამ საკითხის კომენტარებისას აღნიშნა, რომ სპეციალისტების მიერ მოკვლეული მასალები ადასტურებენ აფხაზეთში ენერგომომარაგებასთან დაკავშირებული პრობლემების არსებობას, რაც სპეციალისტების აზრით დაკავშირებულია გადასახადების აკრეფის სისტემაში არსებულ ხარვეზებთან.

საქართველოს სახელმწიფო მინისტრმა რეინტეგრაციის საკითხებში პაატა ზაქარეიშვილმა განაცხადა, რომ საქართველოს ხელისუფლება მზად არის გაუწიოს პრაქტიკული დახმარება აფხაზურ მხარეს აღნიშნული პრობლემის მოგვარებაში.

### აფხაზეთში დაგეგმილია ბერძენული მემორიალის მშენებლობის დასაწყისი

გერმანულმა კომპანია “ფიფიფერმა” გამოაცხადა იმის სურვილი, რომ აფხაზეთის საკურორტო-განაჯანსაღებელი სფეროსათვის შექმნას კვების პროდუქტების წარმოების ფართო ქსელი. აღნიშნულ საკითხზე კომპანიის თავკაცი მანფრედ პუაფერის განცხადებას აქვეყნებს აფხაზეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს პრესსამსახური.

ორმხრივი შეხვედრისას, სადაც მასპინძელ მხარეს წარმოადგენდა აფხაზეთის საგარეო საქმეთა მინისტრის მოადგილე ვლადისლავ ჩირიკა, გადაწყდა, რომ რესპუბლიკაში აშენდება მაღალხარისხიანი საკვები პროდუქტების მწარმოებელი ფაბრიკა, რომელიც მოამარაგებს ადგილობრივ სანატორიუმებს, სასტუმროებს და გამაჯანსაღებელ კომპლექსებს. აქვე განიხილეს და შეაფასეს აფხაზეთში არსებული საინვესტიციო გარემო, რომელიც უკვე მიმზიდველია უცხოელი ინვესტორებისათვის.

ამ ინფორმაციას საზოგადოებას აწვდის სააგენტო “აფსნი.რუ”.

## გვერდში გამოყენებულია აფხაზეთის რესპუბლიკის საინფორმაციო სააგენტო “აფსნი.რუ” მასალები

ალექსანდრე ზაჭია: „მოსახლეობამ არჩვენაზე „ქართულ ოცნებას“ მხარი საბარემო პოლიტიკური კურსის შეცვლის იმედი ღაშვიტა“



როგორც ექსპერტები ვარაუდობდნენ, საქართველომ რუსეთთან ურთიერთობის აღდგენისაკენ საცდელი ნაბიჯი გადადგა და ვაჭრობის სფერო გამოიყენა. პირველად შეიძლება იყოს პაუზის შემდეგ რუსეთში ქართველების ოფიციალურად ყოფნა აღინიშნა პატარა პავილიონით საქრთვოსთან სასურსათო გამოფენაზე „აროდექსო-2013“.

ახეთი პროგრესი ორი ქვეყნის ურთიერთობაში, რომლებმაც 2008 წლის აგვისტოს ომის შემდეგ ყოველგვარი კონტაქტი შეწყვიტეს, შესაძლებელი გახდა საქართველოს მთავრობის შეცვლის შემდეგ, რო-

გორც ცნობილია, საქართველოში გასული წლის ოქტომბერში ჩატარებული საპარლამენტო არჩევნების შემდეგ მთავრობას სათავეში ჩაუდგა ბიძინა ივანიშვილი – მილიარდერი, რომელმაც წარმატებით აავტომატიზირა რუსეთში. მისი ტრიუმფალური დებიუტი ქართულ პოლიტიკაში, რომელმაც სააკაშვილის ეპოქის ფაქტობრივი ფინალი აღნიშნა, ექსპერტთა საზოგადოებამ რუსულ-ქართული დიპლომატიის თანდათანობით აღდგენის შესაძლო შანსებს დაუკავშირა.

თუმცა, სააკაშვილის პოლიტიკური სეზონის გარდაუვალი დაისისვან სიხარული მეზობლობის იმის გაგებასთან, რომ მოსკოვსა და თბილისს შორის გაქვავებულ ურთიერთობას მხოლოდ ღვინით და ტყეპლით ვერ გააცოცხლებ. ანალიტიკოსებს შორის ერთსულოვნება არც საქართველოში შიდაპოლიტიკური სიტუაციის შეფასებისას არის, არც თბილისის საგარეო პოლიტიკის ვექტორებთან დაკავშირებით პროგნოზებში. პოლიტოლოგის, გლობალიზაციის პრობლემათა ცენტრის ხელმძღვანელ ალექსანდრე ზაჭიას აზრით, მოსახლეობის უმეტესობამ არჩევნებზე ივანიშვილის „ქართულ ოცნებას“ მხარი სწორედ იმის იმედი დაუჭირა, რომ ეს პარტია საგარეო პოლიტიკურ კურსში ცვლილებებს შეიტანდა. მაგრამ ჯერჯერობით ამ მიმართულებით რეალური ნაბიჯები არ ჩანს, რაც ძაბავს ამომრჩევლებს, რომლებმაც ხმები ივანიშვილს მისცეს.

აღვლით აქვს ერთგვარ პოლიტიკურ პარადოქსს. ანუ ახალი ხელისუფლება ყოველ რეჟიმს აღნაშნულებს პოლი-

ტიკურ ქმედუნარობაში როგორც შიდა მეტოქეების, ისე საგარეო პარტნიორების მიმართ, და, ამასთან – ქართული ეკონომიკის რღვევაში. მაგრამ, ამავე დროს, ახალი ხელისუფლება თბილისის საგარეო პოლიტიკის უცვლელი შესახებ აცხადებს, საზოგადოებას ალექსანდრე ზაჭიამ „გოლოს როსიისთან“ ინტერვიუში.

„ანუ ამით ისინი აღიარებენ ჯერ კიდევ შევარდნაძის დროს არჩეული და შემდეგ სააკაშვილის მიერ დადასტურებული საგარეო პოლიტიკური კურსის სისწორეს ევროატლანტიკურ ინტეგრაციაზე, ნატოში შესვლაზე და, ბუნებრივია, რუსეთის ფედერაციასთან გარკვეულ კონფრონტაციაზე. თუმცა, პარადოქსულად, კეთდება განცხადებები, რომ რუსეთთან ურთიერთობა მოგვარდება და ამ მიმართულებით ეფექტიანი სამუშაო ჩატარდება. მაგრამ საქმე ის არის, რომ საქართველოს ყველა შიდა პოლიტიკური, მათ შორის, ეკონომიკური უბედურება, განპირობებულია სწორედ საგარეო პოლიტიკური კურსის მცდარობით. ამიტომ ამ კურსის უცვლელად შენარჩუნება არ გამოიწვევს რეალურ პოზიტიურ ცვლილებებს არც თავად საქართველოს ეკონომიკაში, არც პოლიტიკაში, არც კულტურაში, არც ჰუმანიტარულ სფეროში. აი, ასეთი წინააღმდეგობა არსებობს დღეს“.

მიუხედავად ამისა, ბატონი ალექსანდრე ზაჭია დრამად დარწმუნებულია, რომ ცხოვრება აიძულებს საქართველოს, მის საზოგადოებას და პოლიტიკურ წრეებს, გადახედონ საგარეო პოლიტიკურ კურსს, და ეს გარდაუვალად მოხდება.

სამწუხაროდ, ბიძინა ივანიშვილის ახალი ქართული მთავრობა უწინდებურად ბევრ რამეშია დამოკიდებული აშშ-ზე – თავის მხრივ, მიანია რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობათა ექსპერტ კონტანტინე ჩიკვილაძეს.

„მაგრამ მე მაინც მიმაჩნია, რომ ბიძინა ბრძენი ადამიანია, და თუკი ის ძალიან მოინდომებს და გადაწყვეტს, და როგორცაა მოახერხებს რუსეთისკენ შემობრუნებას აი ასე, როგორც რუსეთი ისურვებდა. მე მიმაჩნია, რომ რუსეთმაც უნდა გადადგას შემხვედრი ნაბიჯები. პკითხეთ ნებისმიერ ქართველს: რა არის დღეს მთავარი პრობლემა? გასაგებია, რომ ეკონომიკური და ასე შემდეგ, მაგრამ მთავარია – საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობა. თუკი არის რაიმე შანსი, რომ საქართველომ დაიბრუნოს თავისი დაკარგული ტერიტორიები, იქნება ეს კონფედერაცია, ფედერაცია თუ ნებისმიერ ვარიანტში, რომ აფხაზებსაც, ოსებსაც იქ კარგად ეცხოვრებოდეს, და ქართველებს, მე ვთვლი, რომ საქართველო ბევრ დათმობაზე წავა რუსეთთან მიმართებაში. მე მიმაჩნია, რომ რუსეთს შეუძლია ამ თვალსაზრისით საქართველოსთან რაღაც დათმობებზე წაიდეგს, მაგრამ ეს იქნება არა მარტო საქართველოსთვის დათმობა, ეს იქნება საკუთარი თავისთვის დათმობა, და რუსეთისთვის“.

„რუსეთის ფედერაციისთვის გაცილებით ხელსაყრელია მთლიან საქართველოსთან მეგობრობა, და არა მის ცალკეულ ტერიტორიებთან“, – ასკენის კონსტანტინე ჩიკვილაძე.

სამძინვრომი

“ზხედავდი, როგორ მოდიოდა კვირაში ორჯერ დაწესებულების მორბევი სანდრა რულოვსი“

მეტაფიზიკის მალხაზ გველუკაშვილი სხვა პოლიტიკატორებზე ორი კვირით ადრე, 29 დეკემბერს ვადაძლე პრობლემით გაათავისუფლეს. ის 2009 წლის მარტში დააპატიმრეს და გლდანის მე-8 დაწესებულებაში 3 წელი და 10 თვე გაატარა. გველუკაშვილს სახელმწიფო გადატრიალების მცდელობისა და ტერორიზმის ბრალდებით 5 წელი ჰქონდა მისჯილი. ჩვენი რესპონდენტი დააპატიმრების მოტივებზე გვესაუბრება და სკანდალურ ინფორმაციასაც გვიმზღვს.

ჩემი დააპატიმრების მიზეზი იყო ის, რომ რასაც ვამბობდი, სიმართლე აღმოჩნდა. მეტაფიზიკური ანალიზის საფუძველზე ვახსიათებდი პოლიტიკოსებს, ვსწინიდი მოვლენებს. ანალიზის ვიდეოები ფიზიოლოგიკურ (ადამიანის დახასიათება გარეგნობის, ექსტრემისა და მანერების მიხედვით) მეთოდებს. ანალიზი უტყუარი გამოდგა და რაც 2002 წელს ვთქვი, მოხდა 2003-ში. ჩემმა საქმიანობამ პრობლემები შეუქმნა სააკაშვილსა და მის ჯგუფს. მე ისიც კი მქონდა აღწერილი, როგორ გასულდებოდა და როგორ ფორმას მიიღებდა სააკაშვილი. ახალი არაფერი მითქვამს, ეს იმ დაავადების შედეგია, რაც მას სჭირს.

– რა ჰქვია ამ დაავადებას?  
– კონსტიტუციურ აღზნებითი ფსიქოპათია. სააკაშვილის ფსიქოპათია გამოიხატებოდა მის ფორმაში, ამიტომ ადვილი იყო მისი დახასიათება. გაგანალიზე მისი ექსტრემული, სიარულისა და მეტეფიკების მანერები და დაავადებე, რომ ეს კაცი ჯანმრთელი არ არის, რაც არ ნიშნავს არაადეკვატურს. ეს ის დაავადება არ არის, რის გამოც ადამიანი ვერ დაიხვება, სააკაშვილი ჩვეულებრივი სოციალურია. ეს შექმნილი დაავადებაა, ზოგჯერ – თანდაყოლილი, ზოგჯერ კი – აღზრდის შედეგი. მე მათთვის პრობლემა აღმოჩნდა – ტერორიზმისა და სახელმწიფო გადატრიალების მცდელობაში დახმდეს ბრალი. 5 წელი მომისაჯეს, გააფორმეს უფასო (?) საპროცესო გარიგება, რაღაც დოკუმენტზე მომავრინეს ხელი და 5 წელი მომისაჯეს. მე ვთქვი, რამდენიც გინდათ მომისაჯეთ, 2013 წლამდე გარეთ ვიქნები-მეთქი. ჩემი გათვლებით, 2013 წლის იანვარში ესენი აღარ უნდა ყოფილიყვნენ ხელისუფლებაში.

– რა დაიწყო თქვენი საკნინდან?  
– ციხის სკანდალს ვგულისხმობ. გია ლომია, ვინც სინამდვილეში დაგვება და გააკეთა ეს ყველაფერი, ჩემს საკანში იჯდა. მან სთხოვა ღადო ბედუკაძეს, რომ ჩემთან, მე-8 დაწესებულებაში გადმოეყვანა. ლომია ინტელექტუალია, იურისტი, ფსიქოლოგი, გინესის რეკორდსმენი, ბიზნესმენი, სპორტსმენი და პიარის სპეციალისტიც. მე და ლომია რვა თვის განმავლობაში ვაანალიზებდით, შექმნილი ვითარებაში რა და როგორ გაგვეკეთებინა. იმ დასკვნამდე მივედი, რომ ციხე შიგნიდან უნდა გატეხილიყო. როგორც შემდეგ შეიტყვე, გია ლომია ირმა ინაშვილის ძმასთან ერთად მჯდარა ციხეში და როცა გათავისუფლდა, ირმასთან და დაკით თარხან-მოურავთან მივიდა. ბედუკაძემ თქვა, რომ ჰქონდა წამების ამსახველი კადრები და მისცა ლომიას, მაგრამ ეს არ იყო საკმარისი. ლომიამ შესთავაზა ბედუკაძეს, გადაეღოთ კარანტინის დაშლის კადრი. ღადომ

ეს იუარა და მალე წავიდა კიდევ სამსახურიდან. ამ კადრის გადაღება მოახერხა აკობიამ. ლომიამ მოუტანა მას ვიდეოთვალე, რომელიც აკობიამ ქმარზე დამაგრა და ისე გადაიღო კადრები. ლომიამ ეს ფირი გადასცა ირმა ინაშვილს, მან კი შალვა რამიშვილს მიაწოდა, რომელმაც “მაესტროს” ეთერში გაუშვა, მოგვიანებით ეს კადრები ევროპაში გაიტანეს. მოკლედ, როგორც იყო გათვლილი, საზოგადოებას ისეთი რეაქცია ჰქონდა.

– მოგვიყვით, რა ხდებოდა მე-8 დაწესებულებაში.  
– ესენი ისეთი სოციალურები არიან, რომ ამ კადრებს იღებდნენ და მერე კაიფობდნენ. ბევრი მალაყდა, რცხვენოდა და არ ღაპარაკობდა ამ საშინელებაზე, მაგრამ მიანახავს ისეთი კაცი, კულუსუნზე ხორცი რომ ჰქონდა ავლავილი. მორც ჩემი საკნის წინ იყო და ვხედავდი, რამდენი წამებით მოკლული პატიმარი გადაჰყავდათ იქ. ყოველ დამით პატიმრების ღრიალს ვისმენდი. პატიმრებს, ძირითადად, აბანოში სცემდნენ. ზამთარში ცივი წყალი გვექონდა, ზაფხულში – ცხელი და თან 5 წუთში უნდა მოგესწრო ბანაობა. ამ ყველაფერზე პრეზიდენტიდან დაწყებული, ყველას ეკისრება პასუხისმგებლობა. მე ციხეში იმასაც ვხედავდი, როგორ შემოდის კვირაში ორჯერ მინც სანდრა რულოვსი დაწესებულებაში, კონკრეტულად – მორგში.

– კი მაგრამ, რა უნდოდა სანდრა რულოვსს მორგში?  
– ეს ჰკითხონ თვითონ სანდრა რულოვსს და “სომეხას”, რომელიც მორგში კვებდა ხალხს, რას უკეთებდა და რას აჭრიდა გვამებს. შემდეგ ნახონ ის მიცვალდებულე, რომლებიც დასაფლავდნენ და შეიტყობენ, რა უნდოდა იქ სანდრა რულოვსს. ამბობდნენ, რომ მიცვალდებულ პატიმრებს ორგანოებს აჭრიდნენ... დასკვნები პროკურატურამ და გამოძიებამ გამოიტანონ...

– ახლო მომავლის ანალიზი თუ გააკეთეთ, ბატონო მალხაზ?  
– ახლო მომავალში კარგს არაფერს ველოდები. თუ სამავალითოდ არ დაისჯა რამდენიმე კაცი მაინც, ხალხი არ გაჩერდება და ცუდად დასრულდება ყველაფერი. სააკაშვილს ან შიგნიდან გაწირავენ, ან – გარედან. ჯობია, კანონით დასჯას ყველა და ხალხს გაუჩნდეს კანონის უზენაესობის განცდა. პრეზიდენტი და მისი გუნდი ჯერ კიდევ ვერ ხედება, სად აქვთ თავი გაყოფილი. ახალი სახელისუფლებო გუნდი ცდილობს, რაც შეიძლება რბილად წარმართოს პროცესები, ხალხს კი სიმართლე სწავროს. ბიძინა ივანიშვილი არის კარგი მეურნე, თუმცა პოლიტიკაში ჯერჯერობით არაადეკვატურია. ვნახოთ, რას იზამს. ივანიშვილის გარემოცვაზე კარგს ვერაფერს ვიტყვი. სოციალურები იქაც არიან. სააკაშვილი უნდა გასამართლდეს ყველა იმ დანაშაულისთვის, რაც ბოლო წლებში საქართველოში მოხდა – დაწყებული ძალადუფლების მიტაცებლად, დამთავრებული უდანაშაულო მსხვერპლით. იგი უნდა გასამართლდეს 2008 წლის ომისთვის, აფრასიძეების მკვლელობისთვის, რუსთაველზე ნახოცილი და ნაწამები ხალხისთვის 2007-ში, 2011-ში, იმისთვისაც, ყოველ წელიწადს ციხიდან 200-300 პატიმარი მკვლარი რომ გაჰყავდათ.

ხალხი გმირებს არ იზიფებს

კარგა ხანია სამეგრელოში ხალხი საუბრობს იმის თაობაზე, რომ ზუგდიდში აუცილებელია დაიდგას მერაბ კოსტავას ძეგლი, მისი თანამებრძოლის ზვიად გამსახურდიას ძეგლის გვერდით. აღნიშნულ თემაზე შეკითხვა დაუსვით ცნობილ ქართველ პოლიტიკოსს ბატონ ალექსანდრე ზაჭიას, რომლის ინიციატივითა და ხარჯებით 2003 წელს დაიდგა ზუგდიდში ზვიად გამსახურდიას ძეგლი.

– ბატონო ალექსანდრე, როგორც ჩანს, თქვენს მიერ ზუგდიდში დადგმულმა ზვიადის ძეგლმა მხარის საზოგადოებას იმის განცდა გაუჩინა, რომ ზვიად გამსახურდია და მერაბ კოსტავა, რომლებიც მუდამ ერთად ებრძოდნენ ურჩხულს და რომელთაც სიცოცხლე მსხვერპლად შესწირეს საქართველოს განთავისუფლებისა და დამოუკიდებლობის საქმეს, უცვიურ საქართველოში გარდასვლის შემდეგაც კი არ უნდა დაშორდნენ ერთმანეთს!

– დიახ, მე რა თქმა უნდა, მივესალმები ზუგდიდში მერაბ კოსტავას ძეგლის დადგმის იდეას. ყოველთვის მიმაჩნდა, რომ ამ ორი ეროვნული გმირის ძეგლი თბილისსა და საქართველოს სხვა ქალაქებშიც უნდა იდგეს. უპირველესად, ამ საკითხზე, საქართველოს ხელისუფლების სათავეში ცხრა წლის განმავლობაში მდგარ ნაციონალურებსა და სააკაშვილს უნდა ევთქვათ, მით უმეტეს, რომ მმართველი გუნდის ბევრ წარმომადგენელს ზვიადის იდეის ერთგულად მოჰქონდა თავი. მაგრამ, სამწუხაროდ, როგორც ხედავთ, მათ დიდად არ უზრუნიათ მერაბისა და ზვიადის სახელების უკუდავსაყოფად, მაშინ, როცა თბილისში რეიგანის ძეგლი დადგეს, კონსტანტინე გამსახურდიას სახელი ერთ-ერთ ცენტრალურ ქუჩას გადაარქვეს და სხვა ქუჩას ჯორჯ ბუშის სახელი უწოდეს. რაც შეეხება მათ საქმიანობას საქართველოს მმართველი ძალის რანგში, ნებისმიერი ნორმალური ადამიანისთვის ცხადია, რომ სააკაშვილი და ნაციონალური ყველაფერს ზვიადისა და მერაბის იდეების საპირისპიროდ აკეთებდნენ. ამიტომ, როგორ შეიძლება ესენი ზვიადისა და მერაბის იდეების ერთგულად მივიჩნიოთ? ამის შემდეგ რა გასაკვირია, რომ, ზვიადს დღეს ერთადერთი ძეგლი უდგას ზუგდიდში. ამიტომ, ნამდვილად საშური საქმე იქნება, რომ იქვე დაიდგას მერაბ კოსტავას ძეგლი, რაც იმის დასტური გახლავთ, თუ როდენ ერთგულნი იყავით და ეროვნული თვითშეგნების ამდლებული განცდით ინახავს სამეგრელოს მოსახლეობა ამ ორი გმირის ნათელ სსოვნას.

რაც შეეხება საქმის შემოქმედებით ნაწილს, ხალხმა იცის, რომ ზვიად გამსახურდიას ძეგლი ცნობილმა ქართველმა მოქანდაკემ ბადრი სხუელუხიაშვილმა შექმნა. ჩემის აზრით, მასზე უკეთ ვერაფერი შესძლებს ამ ორი ადამიანის თავსებადობის სახვედლობითი ანსამბლის შექმნას. მე სრულიად ვენდობი მას, როგორც ნიჭიერ შემოქმედსა და სამშობლოს პატრიოტს. რა თქმა უნდა, მოხარული ვიქნები, თუ ორგანიზატორები მერაბ კოსტავას ძეგლის გახსნაზე მომიწვევენ.

დიდი სიამოვნებით დავესწრები.  
ესაუბრა რ. შალამბერიძე

# ვის როგორ სტკივა აფხაზეთი

ამ რამდენიმე თვის წინათ ჩვენ გამოვაქვეყნეთ ნაწილობრივი ცნობილი ქართველი მეცნიერისა და მწერლის, უბადლო დასტაქარის, ნეიროქიურგის, მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორის, პროფესორ ბატონ ნაპოლეონ მესხიას წინადადება „როგორ გახსნის აფხაზეთი“.

ბატონი ნაპოლეონი გახლავთ ალბათ ერთადერთი ადამიანი, ვინც „გაბედა“ და სიმართლედ სთქვა იმის თაობაზე, თუ როგორ სხვისდებოდა აფხაზეთი ქართველების მიერ, ქართველების ხელით... ავტორმა ფარდა ჩამოსხნა ზოგიერთი ქართველი პოლიტიკოსის შენიღბულ მტრულ ქმედებებს, მათ შორის იმ ადამიანების უმთავრესებსაც, რომელთა ბაზაზე შეიქმნა დამპყრობის პოლიტიკა. სწორედ ეს მთავრობა მუშაობდა იმ საკითხების „მოკვარახსენებაზე“, რომლითაც ქართველი ერის გონებიდან სამუდამოდ უნდა ამოშლილიყო მცნება „აფხაზეთი“. ბუნებრივად, რომ ბატონი ნაპოლეონი გამოხატოს თავისი აზრი ამოშლილი ფორმული „დამპყრობის, მკლავების მოშორების“ და „სიმართლის მიქმედების ცხენი მზად უნდა ჰყავდეს...“ და „აფხაზეთის ლეგიტიმური ხალხის უფლებების“ წარმომადგენლებმა ლამის ანათემად გადასცეს ბატონი ნაპო, ბეჭდავენ და დღესაც ბეჭდავენ მის საწინააღმდეგე პასუხებს...

სამწუხაროდ, დასტურდება ყოველივე ის ეჭვი, რაც ქართულ საზოგადოებას წლების განმავლობაში აწუხებდა – აფხაზეთი ბინძური გარიგების შედეგად დაიკარგა და დღეს აფხაზეთის მოსახლეობის უმრავლესობას სომხური ეთნოსი წარმოადგენს. გამორიცხულია, აფხაზმა ერმა არ იცოდეს, თუ რა დამღუპველი შედეგი შეიძლება მოჰყვეს ამას აფხაზეთისა და აფხაზეთისათვის...

სწორედ ამის თაობაზე გვაწვდის ჭეშმარიტ და უტყუარ ინფორმაციებს თავის წიგნში ბატონი ნაპო, რომლის თაობაზეც მრავალმა ადამიანმა გამოთქვა თავისი აზრი, ამას წინათ კი გაზეთმა „საქართველოს რესპუბლიკა“ გამოაქვეყნა ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორის, პროფესორ ზაზა კვარაცხელიას წერილი, რომელიც ინტერესობს ყველა იმ ადამიანს, რომელიც აინტერესებს აფხაზეთის მკითხველისათვის.

აღარ ვაქვეყნებთ მოვლანზე მიმოხილულ დასოცვილთა და ომის ამსახველ სხვა შემზარავ ფორმასადაც, რადგან ყველამ კარგა ვიცით, რომ ამ უაზრო ომში დაღუპული აფხაზიცა და ქართველიც ჩვენი აუნაზღაურებელი დანაკარგი იყო.

## გაზეთ „ილორი“ რედაქცია

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის დადგენილების დეკრეტით ნაპოლეონ მესხიას წინადადება „როგორ სხვისდებოდა აფხაზეთი“ (ქართულ და რუსულ ენებზე) შესახებ. დადგენილება ახლავს „ინფორმაცია ნაპოლეონ მესხიას წინადადება „როგორ სხვისდებოდა აფხაზეთის“ შესახებ“, რომელიც პრეზიდიუმის აღნიშნული დადგენილების გაგრძელების სახით დაიბეჭდა გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკაში“, №7, 15 იანვარი, 2013 წ.).

ფრიად რთულ საქმეს მოვიკიდ ხელი. არადა, გაჩუქება, მართლაც რომ დალატის ტოლფასია. რთულია იმიტომ, რომ ჩვენ მეტ-ნაკლები დატვირთვით, ერთად გამოვიარეთ ის ჯოჯოხეთი, რომელიც თავის დაგვატყდა. და ეს არ იყო ერთ-ერთადი აქტი-ტრაგედია, ეს, ეპიზოდურად მქორდებოდა და ენაგურს გამოძმაც გაგრძელდა.

ყველა შეითხინილ ბრალდებას პასუხი რომ გავცეს, შესაძლოა, იმავე მოცულობის წიგნი ხელახლა იქნეს დასაწერი. ამიტომაც მითხველის ყურადღებებს, ჩემი აზრით, იმ მითხველს საკითხებზე შეაჩერებ, რომელიც წყალგამყოფი ხაზია ბ-ნი ნაპო მესხიასა და მის „კეთილ“ ოპონენტებს შორის.

ახლახან, 26 იანვარს, დავინიღებ ნაწილობრივ კინოსახელში თავი მოვიყარეთ დუნიღობა ყრდობის მომზადების მიზნით. დამწერეთა შორის იყვნენ აფხაზეთის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატები: თემურ მუჯიკა, ნუგზარ მგალობლიშვილი, ანზორ წოწონაძე, ეთერ ასტემიროვა და რაისა ქარაია. მათ იქვე დაარსეს „საქართველოს რესპუბლიკის“ ის ნომრები, სადაც ხელმოაწერეს მასალები იყო დაბეჭდილი.

სხდომა მიჰყავდა ბ-ნი ზაურ ბედიას (ცნობილი მფრინავი), რომელმაც, როცა თვლი მოკრა ნაცნობი აფხაზეთის ნაცნობი ნომრების დარიგებას, თავიდანვე განაცხადა, დღეს შევიკრიბეთ დავინიღებ ყრდობის მომზადების მიზნით და გთხოვთ, სხვა საკითხებზე არ ვისაუბროთო. ბატონი ნუგზარ მგალობლიშვილი ეტყობა ცდუნებას აძევა, სიტყვა მითხვავა და ნიმუშად ორი ბრალდების მოშველიებით ბატონ ნაპო მესხიას „ქებათა-ქება“ ადგინა.

სიტყვა მეც მოვიტოვე და ბ-ნი ნუგზარ

მგალობლიშვილსაც შეეკაპახე. პირველი, ვინც პროტესტის ნიშნად დარბაზი დატოვა, ბ-ნი თემურ მუჯიკა გახლდათ, რომელმაც გახვედისას მომამახა: „თქვენ ამისთვის პასუხს აგებთ“

## უმაღლესი ცრურწამლებელი

სამწუხაროა, რომ ასეთი ეპითეტით გვიწვევს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის მოხსენიება. საქართველოს ხელისუფალთა პრაქტიკაში ცრურწამლებები არახალია. ამის დიდოსტატი თვით ე. შევარდნაძე გახლდათ. სიმართლედ მას იშვიათად თუ დაცდენია პირიდან.

აფხაზეთის უმაღლესი საბჭოს დადგენილება და მისი გაგრძელება-ინფორმაცია სწორედ ასეთი პათოსითაა შედგენილი. დადგენილების პირველსავე წინადადებაში ვკითხულობთ: „...წიგნში, „როგორ სხვისდებოდა აფხაზეთი“, მოცემულია აფხაზეთის უმაღლესი საბჭოს წევრების მოვლანების ამსახველი დამახინჯებული, ცილისმწამებლური ფაქტები.“ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის მტკიცებით, წიგნის ავტორს „...მიზნად აქვს დასახული აფხაზეთის ტრაგედიაში ერთმნიშვნელოვნად დამნაშავედ ქართული მხარის გამოყენება“. თურმე ნუ იტყვით, – ბ-ნი ნაპო მესხია „...დაკავებულია საკუთარი პერსონის გადმოდებით... ავლენს პოლიტიკურ ახლომხედველობას...“, იგი დახასიათებულია, როგორც „...კოლაბორაციონალისტი, ბოდიშანი, პოლიტიკოსი შორს მდგარი პოზიციის მქონე განაწყენებული და ჩასაფრებული... პოლიტიკური მსოფლმხედველობის...“ მატარებელი ადამიანად (ნეტავ, ბოლშევიკთა მიერ შეითხინილი რომელი „ბრალდებებიდანაა“ ეს გადმოწერილი. გადასამოწმებელია „მეგრელთა საქმე“, ექიმთა საქმე“ და სხვ.).

ასეთი პრეკამბულის შემდეგ აფხაზეთის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმს არ გაიჭირვებია დადგენილების პირველსავე მუხლში ჩაეყვანა ის, რომ ეს წიგნი წარმოადგენს „...წინასწარ განზრახვებით შექმნილი ქართული სახელმწიფოებრივი ინტერესების წინააღმდეგ მიმართული რუსული იმპერიალიზმისა და აგრესიული სეპარატიზმის აპოლოგია...“ აი, თურმე სინამდვილეში ვინ არის ბ-ნი ნაპო მესხია. მოკლედ, გამოდის, რომ წიგნის ავტორი აფხაზეთის უმაღლესი საბჭოში დეპუტატის რანგში შეპარული რუსეთის აგენტი და აფხაზეთი აგრესიული სეპარატიზმის (აწუვე „მხედველი“) მხარდამტყრია.

იარაღის მიკერებაც ამას ჰქვია. ეტყობა, მავანი და მავანი გაღმა შეედავეს პოლიტიკას კარგად არის დაუფლებული. აფხაზეთის არ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმში „ნაპოლეონ მესხიას განმარტებით სჯარო ბოდიშის მოხდას... წინააღმდეგ შემთხვევაში უფლებას იტოვებენ სასამართლო წესით აღიდგინონ შენაშნული დონორი“. სხვათა შორის, საკითხავია, ვინ ვის უნდა მოუხადოს ბოდიში.

სასამართლო განწყობით კი ემუქრებიან ბ-ნი ნაპო მესხიას, მაგრამ მინდა, ვიცოდეთ, რომელი მოსამართლეგან ელოდებიან ასე „დაჩაგრული“ ადამიანები „შენაშნული დონორების“ აღდგენას. იქნებ მიხეილ სააკაშვილის „ჯიბის“ რომელიმე მოსამართლემ გამოიხინოს „ობიექტურობა“, ან სპირიტუალის უახლესი მეთოდებით პილატე გამოიხიმონ, მდებრად ბ-ნი ე. შევარდნაძე ან თვით კოტე კუბლაშვილი გამოადგებიან.

რაც შეეხება ინფორმაციას „...ნაპო მესხიას წიგნის „როგორ სხვისდებოდა აფხაზეთი“ შესახებ“, – თავიდან ბოლო სტრიქონამდე კარგად შეფუთული პასკვილია. გაოცებას იწვევს ინფორმაციითა პრიმიტივიზმი, კონტექსტიდან ამოღებული ციტატების მოხმობითა და მაღალფარდოვანი ტერმინოლოგიის ციტატების მოშველიებით ავტორის იმ კუთხით წარმონიშნება, რომელიც მხოლოდ გამამტყუნებელი ვერდიქტის გამოტანის საშუალებას იძლევა. ის დაწვრილია წიგნის ავტორის განქიქებით და არა ფაქტების მოხმობით ფაქტების წინააღმდეგ. წერენ, – ბ-ნი ნაპო მესხია აღმოფთვებულია იმით, რომ ის თავის დროზე აფხაზეთის მინისტრთა საბჭოს, შემდგომში – უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარის პოსტზე არ იქნა არჩეულიო. არა, ბატონებო, ბ-ნი ნაპო აღმოფთვებული იყო არა ამით, არამედ იმ პოლიტიკანების აუღაგამავი მოქმედებებითა და საბედისწერო შეცდომებით, რამაც „უხვად მოიტანა ცრემლი და ცხედრები“ (გვ. 9).

ამ ფონზე, როგორც თვითონ წერს, ის ვერ გაეცნოდა ემოციებს, ხელმოკრულ (უფრო სწორად, მერამდენელ!) განიცდიდა „...თავს გადამხდარი უბედურება, ტრაგიზმით აღსავსე ცხოვრების მიმე წუთე-

ბი...“ (გვ. 10). იგი ტრაგიკულმა მოვლენებმა უფრო უღმობელი გახადა და თქვა მწარე სიმართლე იმის შესახებ, რომ „აფხაზეთისა და სამახალოს დაკარგვა უგუნურობისა და დალატის შედეგია“ (გვ.11).

ბატონი ნაპო მესხია წერს არა ვინმეს დავლებით, არამედ გულის კარნახით იმის თაობაზე, რომ „ვერც ნატოში გაწევრება და ვერც ვაშინგტონის გავლით რუსეთთან პირუთენელი დიალოგი ვერ გამოიღებს სასურველ შედეგს... აფხაზ ხალხთან, მის ლიდერთანაა პირდაპირი დიალოგი საჭირო“ (გვ. 11). ამას ვერ იტყვის რუსული იმპერიალიზმისა და აფხაზეთი აგრესიული სეპარატიზმის აპოლოგეტი, როგორც ამას უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის ვებ-საიტზე.

„ინფორმაციის“ ავტორები ბ-ნი ნაპო მესხიას ადამაშაულებენ იმაში, რომ მას „...მიზნად აქვს დასახული თუ დავალბული (დავალბული ვისგან. ხ. კ.) აფხაზეთის ტრაგედიაში უტყველ დამნაშავედ ქართული მხარე გამოიყენოს“. აი, სადამდე მიდის ამის დამწერი და ხელმძღვანელი (ერთ-ერთი ხელმძღვანელი რომ ბ-ნი თ. მუჯიკა, ეს თვითონ დაამტკიცა, მაგრამ ვუკვობ ასე ვრცელი პასკვილის ერთ-ერთი ავტორი თვითონ იყო. ბატონი ჯემალ გამახარია ასეთი რამებისათვის, ვუიქრობ, დროს არ დაკარგავდა, ხელმოწერაზე კი რაღა გითხრათ).

მინდა, მითხველი მენდოს და საჯაროდ განვაცხადო წიგნის ღირსებზე, იმ წიგნზე, რომელსაც თავიდან ბოლომდე ერთადერთი ლაიტმოტივი გასდევს: საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენა, აფხაზეთის ტერიტორიულ-პოლიტიკური მოწყობის გზების ძიება, დენიღობა დაბრუნება, ისტორიული სამართლიანობის აღდგენა, ეთნიკური პოლარიზაციის მოხსნა, ტერიტორიების დეოკუპაცია, საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ცხოვრების, ეკონომიკის, განათლების, კულტურის, ჯანმრთელობის დაცვის ინსტიტუტების... რეაბილიტაცია და განვითარება. არავის ეგონოს, რომ ეს მხოლოდ ლიტონი სიტყვებია. ბატონი ნაპოს მიერ შემოთავაზებული და განხორციელების ფაზაშიც კი იყო მრავალი პროექტი სამედიცინო ცენტრების, ვაჭრობის თუ სხვა კონკრეტულ საკითხებზე.

რაც შეეხება, თუ რომელი მხარეა (ქართული თუ აფხაზეთი) უფრო დამნაშავე, დაკვირვებულ მკითხველს არ უნდა გაუჭირდეს სწორი დასკვნების გაკეთება. წიგნის ავტორს ფრთის ანგელოზად არც ერთი მხარე არ ჰყავს გამოყვანილი. სჯობს აქვე ითქვას: ბ-ნი ე. ლომინაძე და თ. ნადარეიშვილი აფხაზეთს არ წყალობდნენ (არც აფხაზეთი წყალობდნენ მათ). ეს რომ არა, ტანკები საჭირო კაც გახდებოდა. ეს იცის ხალხმა.

„ინფორმაციის“ ავტორები ბ-ნი ნაპო მესხიას წარმოგიდგენენ, როგორც მონსტრს, რომლის უმთავრეს მიზანს მართვის სადავეების ხელში ჩაგდება წარმოადგენდა და არა შექმნილი დაძაბული სიტუაციისა და ეთნოდაპირისპირების განმუხტვა. ის, თურმე „...ავანტიურისტებს, აფხაზეთის კოლაფსის ჭეშმარიტ ავტორებს აფარებს ხელს... დამნაშავედ გამოყავს ქართველი ხალხი და ქართული სახელმწიფო...“ და იქვე – „...თითქოს სოხუმი მოქმედი ეროვნული ერთიანობის საბჭო წარმოადგენდა...“ იმ ორგანიზმს, რომელსაც „...უდგევს ღმობის წილი აფხაზეთის ტრაგედიაში“. აი, თურმე ბ-ნი ნაპოს სახით ვისთან გეჟონია საქმე. საწყენია, როცა ასეთ პასკვილს უმაღლესი საბჭოს ყოფილი თავმჯდომარე აწერს ხელს. ხელისუფლებაში „მრგვალი მაგიდის“ წყალობით მოსული კაცი (ბატონი თემური) სოხუმში მოქმედ ეროვნულ საბჭოს გამაერთიანებელ ისტორიულ როლზე რომ საუბრობდეს, საეჭუო მინიშნებებს იწვევს მის კეთილსინდისიერებაზე.

კარგად მახსოვს, ეროვნული ერთიანობის საბჭოს ცალკეული წევრები, თუ როგორ დასდევდნენ ცეცხლითა და მხვილით ეროვნული მოძრაობის („შელსინკის კავშირი“, „სახალხო ფრონტი“ და სხვ.) აქტივისტებს, ისინი არაერთხელ ავადგენებიან ქუჩაში, სახლებშია ცივილიზაციის გვივარდებოდნენ. მეც მათ მიხანში ვიყავი ავევანილი. ეროვნული ერთიანობის საბჭო „მხედრონის“ და პირადად ჯაბა იოსელიანის (სახელმწიფო საბჭოთან ერთად) დასაყრდენი და მისი კურსის გამტარებელი იყო აფხაზეთში.

რეცენზენტები ერთი და იგივე საკითხების გარშემო ტრიალებენ. საგულდაგულოდ ტკეპნიან ნიდაგს იმისათვის, რომ სიმართლედ მიჩქარდონ, ხოლო წიგნის ავტორი გამოუსწორებელ ცილისმწამებლად და უვიცად გამოაცხადონ. ანდა ავიღოთ

შემდეგი მორიგი ბრალდება იმის შესახებ, რომ ბ-ნი ნ. მესხია „...თავლემ ამოვლენულ სიტყვებს უშურველად იმეტებს აფხაზი კოლეგების განსაღიღებლად“. ამ ინფორმაციის ავტორებს, ალბათ, გამორჩათ შავით თეთრზე ნაწერი შემდეგი სიტყვები – „კონფორტაციის თავი და თავი, იმთავითვე იყო აფხაზთა ანტიქართული განწყობა“, ეს აქსიომა და მტკიცებას არ მოითხოვს (გვ. 19). პატივცემულო ინფორმატორთა, განა ეს თავლში ამოვლენული სიტყვებია.

ინფორმატორები შიგა და შიგ ეროვნულ მოძრაობის ძალებსაც უტყვენ და აქც ბ-ნი ნაპო მესხიას დანაშაულის კვლას ეძებენ. ისინი ნიშნის მოგებით კითხულობენ: „ჩატარებულა კი ოდესმე აფხაზეთში (თუნდაც მის ფარგლებს გარეთ) ანტიფაშისტური მიტინგო...“ „ანტი-აფხაზურს ვერ გაიხსენებთ, თუმცა, როგორ გაიხსენებ, როცა ასეთი რამ ცხადში არ ყოფილა“. ეს, მე ვიტყვი, სულში ჩაფურთხება და მეტი არაფერი! ნუთუ ამ სტრიქონების დამწერი (ასევე, ხელმძღვანელი) ერთხელ მაინც არ შენიშნა ის მრავალათასიანი მიტინგები, რომლებიც უწყვეტ რეჟიმში 112 დღის განმავლობაში რომ ტარდებოდა. როგორ, განა ეს არ იყო ანტიფაშისტური მიტინგები. მომიტინგეებზე მუქარა – მუქარაზე მოდიოდა (როგორც ქართული, ასევე აფხაზეთი მხრიდან). ამიტომაც, დავტოვეთ სახლგანაგავსაღმურის მიმდებარე ტერიტორია და მეტი დაცულობის თვალსაზრისით სოხუმის საკათედრო ტაძრის მიმდებარე ტერიტორიაზე გადავიწვდეთ. ნუთუ ის უღმერთო, ვინც ამას წერს, სანთლის სახით უბედავად ეკლესიაში ერთხელაც არ მოსულა. ჩვენ მიტინგებს ვმართავით აფხაზეთის გარეთაც, რად დროს თუნდაც „სოხუმი - მოსკოვი - სოხუმის“ რეისის თვითმფრინავის ვნუკოვოს აეროდრომზე ჩემი ჯგუფის მიერ მტრულად აღება და მასთან დაკავშირებული პერიპეტები! როგორ, მიტინგებზე, მანიფესტაციებზე და სხვა აქციებზე (შემოქმედების აქციები) ჩვენ რა, აფხაზი სეპარატისტების ქება-დიდება ვიყავით გართულნი. სახელდახვლოდ აღვნიშნავ: ეს იყო ანტიფაშისტური და ანტიქართული, ამავე დროს სამხედრო-კრიმინალური გადატრიალების მამხილებელი მიტინგები. გრცხვეროდეთ მაინც, ამას რომ წერთ, მით უმეტეს, ხელს რომ აწერთ! მე ისიც მახსოვს, ამ მიტინგებსა და საპროტესტო სხვა აქციებში ბატონი ნ. მგალობლიშვილი და არც ბ-ნი თ. მუჯიკა ერთხელაც არ მიხანავს მოსული.

რაც შეეხება „...მთავრობის სახლთან, ცენტრალურ მოედანზე...“ ჩატარებულ „ანტი-აფხაზურ“ მიტინგს (მე ის ანტიფაშისტური მიტინგად არ მიმანია, ის იყო ანტისამშვიდობო მიტინგი, ხ. კ.), აღვნიშნავ: კარგად მახსოვს, ამ საკითხთან დაკავშირებით ჩვენს შტაბში მოვიდა ბ-ნი გივი ლომინაძე და გვთხოვა, მიტინგი ერთად ჩაგვეტარებინათ. ჩვენ ბატონი გივი ჩვენს მიტინგზე მივიპატივეთ. ეს მან არ ისურვა და გაწილებულმა უმაღლესი ტოვა. ორი მიტინგი, ორი პოზიცია, – ამა შეაფასა მასმედიაში ჩვენი და ეროვნული

წავიკითხე თქვენი პასკვილი! ო, ღმერთო ჩემო! რამდენი ბოღმა, რამდენი შხამი, რამდენი ვადაღებელი სიცრუე, რამდენი ურცხვი ცილისმწამება!.. მართლაც რომ უსაზღვროა ადამიანის შესაძლებლობანი! ის რას არ იკადრებს, თუ კი ძალიან მოინდომებს! ეს მით უფრო მაშინ, როდესაც შუბლის მარჯვი მთლად აქვს გაწვევნილი... რამდენიც არ ეცადოს საგლემ, მას არაფერი გამოუვა – ის დღეს ყველას თვალწინ ვერ გადაიქცევა პაველად! ზოგიერთი ჩემი კოლეგის ასეთი მცდელობა უბრალოდ, აუხდენელი და, რბილად რომ ვთქვათ, ამაზრზენია. ამიტომაც, მათ მაგიერ მე შეუფლება უხერხულობისა და უკმაბრობის გრძნობა! თქვენ მე კი არა, სიმართლესა და ხალხს ემიჯნებით, ჩემო სიმართლესა და სამართალს ზურგშექცეული კოლხთმძობელი კოლეგებო! ასე რომ, არ გინდათ! მორჩით, – გაშინერს! გეშინოდეთ ღმერთის! პატივისცემით,

თქვენი ნაპო მესხია, 8 თებერვალი, 2013 წელი

ერთიანობის საბჭოს პოზიციები. უხეშად რომ ვთქვათ, ბ-ნი გივი ლომინაძის მიტინგზე 1000-მდე კაცი თუ იქნებოდა, ჩვენთან, როცა მიტინგი ტარდებოდა, ყველაზე ცოტა 10 ათასი კაცი მაინც იყრიდა თავს. უფრო ხშირად კი – 20-30 ათასი კაცი.

(გაგრძელება მე-5 გვერდზე)

# ვის როგორ სტკივა აფხაზეთში

(გაგრძელება მე-4 გვერდიდან)

“ჩვენ მინც გაიბუღებთ ქართველებს, პირველმა გვესროლათ ჩვენ, აფხაზეთს”, ბ-ნ მესხის თავის წიგნში მოჰყავს რა გ არბინება ეს სიტყვები, წერს: “ჩვენ კი ჭკუა არ გვეყო და ვერსოლეთ კიდევაც” (გვ. 25). ამიტომაც არ ურიდება ბ-ნი ნაპო უფრო მაკაცრ შეფასებასაც: “...აფხაზეთის ტრაგედიის შემოქმედნი ჩვენ, ქართველები ვართ”.

ინფორმატორები თანდათან ექსტაზში შედიან, წიგნის ავტორს ახალ-ახალ ბრალდებებს უყენებენ და თქვენ წარმოიდგინეთ იგი “...რუსულ მონობას დანატრებული ადამიანი...” ყოფილა. ამ კონტექსტში საერთაშორისო რეზონანსის მქონე “ფაქტებიც” არის მოშველიებული. გვიშველით, იგი ნატოში საქართველოს გაწევრების წინააღმდეგიაო. ნუთუ მათ არ იციან ის, რომ ტერიტორიულად დაქუც-მაცეცხულ, ნახევრად ანექსირებულ საქართველოს ნატოში არაფერია და არასოდეს არ მიიღება! თავიანთი ჭკუით, ხმა ამერიკასაც (აშშ) მიაწვდიან, – არიქა, ბ-ნ ნაპოს თქვენი საგარეო პოლიტიკა არ მისწონს და რაიმე იფიქროსო!

ინფორმატორები საოცარ “აღმოჩენებ-საც” აკეთებენ. იმ სახით, რა სახითაც წარმოგვიდგენს ბატონი ნაპო კლხურ-მეგრულ თემატიკას, წერენ ისინი – “...უფრო მეტად სეპარატისმის (რომელიც ბუნებაში არ არსებობს და ჩემი დრმა რწმენით არც არასოდეს იარსებებდას) წახალისება...” მინდოდა მეტყვა, წერენ ისინი, მაგრამ ხელში მარტო ერთი ავტორი შემჩნა. მიაქვით ყურადღება ფრ-ჩხილებში ჩასმულ სიტყვებს, – “...ჩემი დრმა რწმენით...”

თავიდანვე ცხადი იყო, ეს პასკვილი არც თუ შავიან და არც ჯ. გამახარიას მიერ არაა დაწერილი. მჭაბუნელი სადაც კულუარებში ზის და მავანთა დავალებას ასრულებს.

ინფორმატორის (უკვე მხოლოდით რიცხვში) მიერ “გახსნილია” არა ერთი და ორი “ტრაგიკომიკური ფრასი”, რომელიც, თურმე, ბ-ნ ნაპოს “შეუპარებია” თავის წიგნში. ჩვენ მათზე არ შეგვირდებით, რამეთუ ეს “ინფორმაცია” სავსეა მსგავსი, თანაც არაფრისმოქმედი წვირღმანებით. თუმცა, ინფორმატორი ამ წვირღმანებით თეთრ მიდის ტრაგიკომიკურ დასკვნამდე. ყველა სიკეთესთან ერთად, ნუ იტყვი და ბ-ნი ნაპო მზაკვარიც ყოფილა, დამნაშავეც და მოღალატეც, თანაც განდიდების მანიით შეპყრობილი. მოკლედ, საშიში ადამიანი.

ვიტოვებ უფლებას, მივმართო ბ-ნ ნაპო მესხის მიმართ ამ ცილისმწამებლური, მართლაც ღირსების შემლახველი დადგენილებისა და ინფორმაციის ინიციატივებს, – გვეფიცო! ნუ მინიშნობებთ კონტექსტიდან ამოგლეჯილი ფრასებით. თუ ბატონი ნაპო მესხია “...განიცდის სახელმწიფოებრივი აზროვნების დეფიციტს...”, მაშინ არ უნდა თქვა თქვენზე, აღბათ, ის, რომ თქვენ სინდის-ნამუსის დეფიციტს განიცდით! თქვენ გაუბრახართ სიმართლეს, ფაქტებს, რომლებიც ნათლად მეტყველებენ იმაზე, თუ როგორ სხვისდებოდა (იყიდებოდა) აფხაზეთი. გაგაგრძელოთ!

აფხაზეთიდან დევნილთა არმიას სული-და გადმოყვა მხოლოდ, ზოგიერთებს – ათასები და მილიონები! გაგაგრძელოთ! ვინ “ათოვისა” კუმანტარული დახმარებები და გატარებაში ჩაყარდნითა მწარე ხედრით ხელი ვინ მოთბო! არაფერ არ გაერთი, მოუარეთ დათრეულ გროშებს! გაგაგრძელოთ! გზას ნუ უფლებათ იმით, ვისაც აქვს მორალური უფლება და ნდობა, ელაპარაკოს ჩვენს თანამომქმე აფხაზეთს.

ინფორმატორ-რეცენზენტი ბ-ნ ნაპო მესხის წარმოგვიდგენს, როგორც გაბორბლებულ და დაბოძმულ პიროვნებას იმის გამო, რომ ის არჩეული არ იქნა აფხაზეთის მთავრობის თავმჯდომარედ.

წიგნში საკმაოდ დეტალურად არის აღწერილი ის ვირუშმაკობანი, რომლის მიზანს ბ-ნ ნაპო მესხის კანდიდატურის მოხსნა ან ჩაგდება წარმოადგენდა. შეგახსენებ მკითხველს: წინასწარ შეთანხმებით, აფხაზეთის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარის (გ. არძინბას) და მისი მოადგილის (თ. ნადარეიშვილის), ასევე მთავრობის თავმჯდომარის (ნ. მესხის) არჩევნები ერთ პიკეტად უნდა შედგარიყო. მთ არ ვიცი, რატომ და როგორ, მაგრამ კენჭი ვყარა მხოლოდ გ. არძინბას და თ. ნადარეიშვილის კანდიდატურებს. ვფიქრობ, აქაც ვიდაცვის ხელი ერია. მთავრობის თავმჯდომარის პოსტი ილად დარჩა, ანუ მივიღეთ მთავრობა პრემიერის გარეშე. ეს აწყობდა გ. არძინბას და, როგორც ირკვევა, თამაზ ნადარეიშვილსაც.

აფხაზეთის მთავრობის თავმჯდომარის პოსტი საკმაოდ დიდხანს ეკლდა თავის პატრონს, მაგრამ ამაოდ! საქმეში სახელმწიფო საბჭო და პირადად ჯაბა იოსელიანი ჩაერთა. თამაზ ნადარეიშვილი დარწმუნდა იმაში, რომ თუ კენჭისყრაზე ბ-ნ ნაპო მესხის კანდიდატურა დადგებოდა,

კიდევაც გავიდოდა, როგორც შემდგომში მოვლენებმა გვიჩვენა, ეს მას არ აწყობდა. ბატონი ნაპო მესხისათვის ცნობილი ხდება კულუარებში მიმდინარე თამაშები და უარს ამბობს კენჭისყრაზე. შედეგად, კენჭისყრაზე ჯაბა იოსელიანის პროტევე ბ-ნი გივი ლომინაძის კანდიდატურა დგება. მას მხარს ფორმალურად თამაზ ნადარეიშვილი უჭერს (მიუხედავად იმისა, რომ წინასწარ იცის, ბ-ნ გივი ლომინაძის კანდიდატურა ჩაყარდება). თ. ნადარეიშვილის გათვლები ზუსტი აღმოჩნდა, – ბ-ნ. ლომინაძის კანდიდატურა ჩაყარდა, მაგრამ... აფხაზეთის პრემიერ-მინისტრად ვაჟა ზარანდია მივიღეთ.

### მთავარი სათქმელი

მთავარი სათქმელი მართლაც რომ წინ გველოდება. მანამდე ორი ეპიზოდური შტრიხიც. მე მაშინ სახელმწიფო მინისტრის ბ-ნ გურამ აბსანაძის ერთ-ერთ განცხადებას ვხელმძღვანელობდი (2004 წ.). ცოტა მოგვიანებით კი – პრეზიდენტის სტრუქტურაში განყოფილების უფროსად (2005 წ.) კურატორი ისევ ბ-ნი გურამ აბსანაძე გახლდათ. ბუნებრივია, აფხაზეთი, სახალხო დიპლომატია, ქართული დიასპორა... ჩვენი საზოგადოებრივი გახლდათ. ვერაძინდობი, გვაკლდა ის კაცი, ვინც მეგზური იქნებოდა ქართულ-აფხაზურ ურთიერთობათა დასადაცავად. ბ-ნმა გურამმა საკუთარი ინიციატივით სასაზღვროდ ბ-ნი ნაპო მესხისა მოიწვია და წინადადება მისცა აფხაზეთის უმაღლეს საბჭოში მისი თავმჯდომარის რანგში დაბრუნებულიყო. ბ-ნ ნაპოსთან თანხმობის მიღება არც ისე იოლი გამოდგა, მაგრამ, ბოლოს და ბოლოს, არჩევნების დღეც დადგა. ჩვენს ჩანაფიქრს, – ერთად, უნისონში გვემუშავა აფხაზეთის პრობლემებზე, – ვიდაც ბლოკავდა. არჩევნების მიმდინარეობისას, – იგონებს ბ-ნი ნაპო, საპროგრამო გამოსვლაც კი დამთავრებული არ მქონდა, მობილური იუსტიციის მინისტრი ბატონი ზურაბ ადგიშვილი მიკაშირდებოდა, ის მეუბნება: “ბატონო ნაპო, ჩვენ ვიცით ვინ ხართ, რა კაცი ბრძანდებით, მაგრამ ახლა გვჭირდება მჭაფია, მოხსენით თქვენი კანდიდატურა და გზა დაუთმეთ ბატონ მჭაფიას. ეს ასეა საჭირო” (გვ. 179). ამ სტრატეგიის წაკითხვის შემდეგ უფლებას ვიტოვებ ბატონ თ. მჭაფიას შეეფიცოს, – ახლა ვის სჭირდებით, ასეთ პასკვილს ხელს რომ აწერო! მკითხველთა საყურადღებოდ: ბ-ნმა ნაპომ დეპუტატობის სიტყვა-სიტყვით აუწყო რა ბატონ ზურაბ ადგიშვილთან საუბრის შინაარსი, იქვე მოხსნა თავისი კანდიდატურა.

არც მორიგი მცდელობა გამოდგა შედეგადი. ბატონი გურამ აბსანაძე ბ-ნ ნაპოს ისევ დაუკავშირდა. შეხვედრაც შედგა. ამჯერად აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის თავმჯდომარეობაზე იყო საუბარი. მახსოვს, ბ-ნი ნაპო რაღაც შეწუხდა, უარიც გვითხრა, მაგრამ ჩვენ არ ვეშვებოდით. საშუაზაროდ, ისევ გამოჩნდნენ “უნი-მაინიანი” პირები და ეს ჩანაფიქრიც განვირულებ ადმოჩნდა.

ეს ის ფაქტებიც, რომლებიც გადამოწმებასაც კი არ ექვემდებარებიან, რამეთუ ამ მოვლენების მონაწილე აქტორებიც, აწ განხილვებული თამაზ ნადარეიშვილის გარდა, ადვილზე არიან და ვიცი, მაინც და მაინც არც მესხიერებსა უნივანი. დაბოლოვდა და გაბორბლებულია, – წერს ინფორმირებული ინფორმატორი და ნუ იტყვი, “...საკუთარ თავზე უზომოდ შეგვარებული, ამავე დროს განაწყენებული და ჩანაფიქრულიც” ყოფილა. ნუგავ, ბ-ნი ნაპო ვის ჩაუსაფრდა! იქნებ პირიქით კი იყო ჩანაფიქრის მომენტები და ისიც არაერთხელ.

ბ-ნი ნაპო მესხია ბრძოლის ველიდან არასოდეს გაქცეულა, – არც აფხაზეთში და არც სხვაგან, მაშინაც კი, როდესაც ის დასახურებულად გააქცეულა. მან კოლოს-ალური სამუშაოს შესრულება შეძლო.

მივმართავ მის, მართლაც და დაბოძმულ, ოპონენტებს: ერთ მხარეზე ჩამოწვევით ის, რაც ბ-ნ ნაპოს გაუკეთებია (მხოლოდ ის ფაქტები, რომლებშიც თქვენ ეჭვი არ გაქვართ) და მეორე მხარეზე ის, რაც თქვენ, ყველას ერთად გიკეთებიათ. არ შეეცდებით თუ ვიტყვი, რომ სასწრაფო პინა ბ-ნ ნაპო მესხისა მხარეს ჩამოწვევა და გააკეთებდა გაცილებით მეტს, რომ მქონდა მხარდაჭერა და არა ხელისშეშლა. სწორად გამოგოს ბ-ნმა ჯემალ გამახარიამ, – ეს მას და უმაღლესი საბჭოს პარტიოტივი დეპუტატს არ ეხება. ბ-ნმა ჯემალმა თავისი მეცნიერული კვალივით ბევრ ისტორიულ მოვლენას ნათელი მოჰფინა და ეს ფრად დასაფასებელია. მაგრამ, ამასთან ერთად, ბევრ ჩვენს საერთო მეგობარს უკმარისობის განცდაც აწუხებს. კერძოდ ის, რომ ამ სათავილო თამაშებში ის არ უნდა ჩაერულიყო და უმაღლესი საბჭოს პრეზიდენტის სხდომაზე, თუ მას ესწრებოდა, თავის პოზიცია დაეფიქსირებინა.

ისტორიული მესხიერება არ კვდება. ის თაობიდან თაობაზე გადადის და ხალხში ცოცხლობს. მით უმეტეს, – ორი ათეული წლის წინათ მიმხდარი მოვლენები დღეს

უფრო ნათლად არის წარმოჩენილი, მათი შეფასებაც უფრო მეტ ობიექტურ ხასიათს იძენს. სამწუხაროდ, ამას ვერ იტყვი ინფორმატორ-გრაფომანზე, რომელსაც ბატონ ე. შევარდნაძის შემდეგი სიტყვები ავიწყდება(!): “რომ არა სოხუმში შესვლა, ომი აფხაზეთში შეიძლება აღარ დაწყებულიყო” (გვ. 328), ან კიდევ: “პირველი პრეზიდენტის დროს ქართველებს შეჭრა სამხრეთ ოსეთში ავანტიურისტული ნაბიჯი იყო. ოსებს ბოლიში მოეუხადე იმ შეჭრისათვის, რომელიც არ უნდა მომხდარიყო და სისხლი არ უნდა დაღვრილიყო” (გვ. 324). გამაგებინეთ მაინც, – ამ მჯღაბნისათვის ე. შევარდნაძის ეს ბოლიშები თუ მისაღებია, აფხაზეთში რა დააშავეს ისეთი. იმავე ინტერვიუში “მეორე” ე. შევარდნაძე თვალში პირდაპირ ნაცარს გვაყრის: “ბოლიშის მოხდა რომ შეგლოდეს საქმეს და აფხაზეთი დაბრუნდებოდა, სამეგობრო ან სადაც არ უნდა იყოს, მივიღო და ბოლიშს 100-ჯერ მოვითხოვო” (გვ. 325).

ბოლიშის მოხდა თვითმიზანი და ყველა ტკივილის მომხსნელი პანაცეა არ არის, მაგრამ სიმართლის თქმა და შეცდომების (დანაშაულის) აღიარება სახალხო დიპლომატიის აუცილებელი შემადგენელია. ხალხთა შორის შერეების სხვა, უფრო შედეგიანი რამ ბუნებაში არ არსებობს. მხოლოდ ამით არის განპირობებული ბ-ნ ნაპო მესხის აფხაზეთისადმი მიმართული ნათქვამი სიტყვები: “...ადვილსოთ ვაფხაზეთში და ყველას გასაგონად წარმოვთქვამთ: დანაშაულები ვართ, გვაპატიეთ ხალხო, ვინანობთ!”

ნუ აეჩქარდებით, ნაცვებთვე დასკვნებს ნუ გამოვიტანთ და ამ სიტყვების ავტორს დალატში ნუ ვდებთ ბრალს.

ვინც ქართულ-რუსული ურთიერთობებისა და რუსეთის იმპერიული ზრახვების ისტორიას იცნობს, დამეთანხმება, რომ აფხაზეთის ტრაგედიას რუსეთი სულ ცოტა 250 წ. მანძილზე ამზადებდა. ფაქტებს არ ჩამოვიცილო. საბჭოთა პერიოდში აფხაზეთს არა თბილისი, არამედ მოსკოვი მართავდა. ამდენად, ვერც ისტორიულ და ვერც ახლად წარსულში ჩვენ, ქართველებს, აფხაზეთს ვერ ვუპატიროთ. უფრო მეტიც, – “...აფხაზეთის ტრაგედიის სცენარის სხვაგან შორს, საგულდაგულოდ მზადდებოდა. ჩვენ მხოლოდ უხადოდ შევასრულეთ რეჟისორის ჩანაფიქრი” (გვ. 24). შეუძლებელია ბ-ნ ნაპოს ამ სიტყვებს არ დაეთანხმო.

გვერდს ვერ ავუვლი, ინფორმატორის აზრით, მორიგ “მიმიქ” ბრალდებებსაც. ბ-ნი ნაპო წერს: “...როგორ შეიძლება აფხაზეთი ყოფილიყო საქართველოს ისტორიული ოლქი, როდესაც ტერმინი “საქართველო”, როგორც ასეთი, ისტორიაში ჯერ კიდევ არ არსებობდა, ხოლო “ქართული” და “ქართველი” შეიქმნა აკერ ახლახან, თითქმის გუშინ, მე-15 საუკუნის შუაგულში” (გვ. 23).

არაფერ დაობს იმაზე, რომ საქართველოს სამათასწლოვანი ისტორია და კულტურა გაანინა. ეს ბ-ნმა ნაპომ კარგად იცის, მაგრამ იცის ისიც, თუ რამდენჯერ განიცადა საქართველომ ფეოდალური და მშალა-დაქუცმაცება. მეორეც, საქართველოს ისტორია გაუგონარია დოხით არის დამახინჯებული. ეს ამონარიდიც ამ დამახინჯებათა ანარეკლია და გონიერმა მკითხველმა საპირიწყოდ არ უნდა გამოეცხადოს ბ-ნ ნაპო მესხისა მოვლენების განსამუქებლად. დროა, ჩირქებებს მოვეშვათ! დასკვნით ნაწილში ბრალდებების რღვევა მხოლოდ ინფორმატორი ბ-ნ ნ. მესხისა მოვლენებს აფხაზეთს, როგორც “...ანტისახელმწიფოებრივ ქმედებას, რომელიც შეუნიღბებელ უპირისპირდება ქართულ სახელმწიფოს”. მისივე მტკიცებით “...წიგნში ნათქვამი ზოგიერთი სიმართლეც კი (მაგალითად ე. შევარდნაძის შეფასებები და ა. შ.), როგორც წესი, ანტიქართულ სამოსელშია გახეული”. ე. შევარდნაძე წერილში, “თუ არა სოხუმში შესვლა, ომი აფხაზეთში შეიძლება აღარ დაწყებულიყო” (გაზ. “საქართველოს რესპუბლიკა”, №186, 3 ოქტომბერი, 2008 წ.), რომელიც ბატონ ნ. მესხისა წერილის პასუხს წარმოადგენს, კითხვით: “ბატონ ჯაბას (ჯაბა იოსელიანი, ზ.კ.) პატრიოტიზმი (რომელიც თავის მოგონებებში ბევრ არასასიამოვნო რამეს ლაპარაკობს ჩემზე) არასოდეს ეჭვი არ შემპარვია”.

ახლა ბატონ ვეზარდს შეგვიტოხოთ: მას ხუდად გამახარებდას პატრიოტიზმი როდის შეეპარა ეჭვი. ანალოგიური კითხვით მივმართავ აფხაზეთის არ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდენტს და მის მიერ დაქირავებულ ინფორმატორს: ბატონებო, ნაპო მესხისა პატრიოტიზმი როდის შეეპარათ ეჭვი.

### ახლა კი დაიბრუნოთ მთავარი სათქმელი მისწავრო!

წიგნი გამოცემულია 2009 წ. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდენტის დადგენილება 2012 წ. 29 სექტემბრით არის დათარიღებული, ანუ საპარლამენტო არჩევნებამდე 2 დღით ადრე, ხოლო გამოქვეყნდა თანდართულ

პასკვილთან ერთად 2013 წ. 15 იანვარს. რატომ ასე დაგვიანებით. საოცარი შუალედები და დამთხვევებია.

საკითხავია, რა “შეპანიზმის” ამუშავებას ცდილობენ დღევანდელი მობოლშე-ვიკო ამხანაგები. ხომ არ ჩქარობენ. ადვილი მისახვედრია, – ეს არის ზემოდახედული მიღებული დადგენილება, მაგრამ შემსრულებლებმაც კარგად იზრუნეს იმისათვის, რომ ხელიდან არ გაეშვათ ფაქტებით შეიარაღებული ოპონენტის ჩანუშების ხელსაყრელი მომენტი. ეს ერთი.

მეორე ეტეობა, უმაღლესი საბჭოს პრეზიდენტი და დეპუტატი გარკვეული ნაწილი ქვეყნის მთავარი მატყუარა, – თაღლითის, ვადაცხული პრეზიდენტის, იულუშა სააკაშვილის ილუზორული გვეშების ტყვეობაში არიან, – ფიქრობენ, ნაც-მიმართობა ვაითუ ისევ უმრავლესობაში მოვიდესო!

მესამე ეს არის მოხალღნელი მხილებისაგან თავდაცვის მიზნით წინასწარ შეთითხნილი “კონტრბრალდებები” ილუსტრირება. ორი რა არის, ერთ-დროულად სამი კურდღლის დაჭერაზე ფიქრობენ. მაგრამ ამაოდ! მატარებელი დაიძრა, ვადაცხული პრეზიდენტი ახლა უკანა ვაგონში ზის და იმაზე ფიქრობს, ელ-მაგალი აღმართს რომ შედგება, იქნებ სინქარემ იკლოს და ისე გაეშვებოდა, რომ რამე არ მოიტეხოს. ძნელი სათქმელია, იგი როგორ “ნახტომს” გააკეთებს.

ამ ნახევრად ლირიკული გადახვევა-განტვირთვის შემდეგ უფლება არ მაქვს, გადაუდებელ ამოცანებზე არ ვისაუბროთ. 1. დღეს, როგორც არასდროს, კვლავ უცილობელი შანსი, უახლოეს პერსპექტივაში დაიწყო და წარმატებით განვითარდეს აფხაზეთა და საქართველო (თანაბრად, ოსთა და ქართველთა) შერიგების პროცესი.

2. განსახილველად მიღებული უნდა იქნეს ყველა ინიციატივა, კერძო თუ კოლექტიური, მათ შორის ის პროექტები და წინადადებები, რომლებიც ბ-ნ მესხისა წიგნშია წარმოდგენილი.

3. დევნილთა ყრილობის მოწვევის მიზნით შექმნილმა საინიციატივო ჯგუფმა (რომლის წევრიც მე ვარ) კომპლუცაციები იქონიოს საქართველოს პრემიერ-მინისტრთან და აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდენტთან ქართულ-აფხაზური მოლაპარაკებების დაწყებისა და ამ პროცესში ბ-ნ ნაპო მესხისა მონაწილეობის შესახებ.

წერილი დასაბეჭდად გამზადებული მქონდა, როდესაც დევნილთა ყრილობის მოსამზადებელ შეხვედრაზე ბ-ნ ნაპო მესხისა სიტყვებს ვისმენდი იმის თაობაზე, რომ საჭიროა გავერთიანდეთ შერიგების იდეის გარშემო. ჩვენ ვაკეთებთ ერთ საქმეს და ერთად უნდა ვიმოქმედოთ. მისმა შეგონებამ ერთი შესანიშნავი სიმღერა გამახსენა, რომელიც ასე იწყება: “ხილისთავს შეგარათ, პირობა, ჩვენ გავზღდეთ დეიძი ამანია...” დაილოცოს დღეს ჩანასავით ტკბილი ქართული ხალხური (ასევე აფხაზური და ოსური) სიმღერები. ქართველ კაცს ვაზი და სიმღერა შეგლოდა. ახლაც ასეა.

ქართველები და აფხაზები! მოდი, ენ-გურის ხიდისთავს ერთად მივაშერთო, – პირობა შეგვრათ, ჩვენი ისტორიული მშობა განვაახლოთ, შევრიგდეთ და ერთმანეთს კი არ მივუტყვით, არამედ ერთად ად-ვაღვართ ჩვენი საერთო სახლი! ხიდი და ხიდისთავი, ცხინვალის მიმართულებითაც მოიძებნება, – დროს ნუ ვკარგავთ!

### ზაურ კვარაცხელია, ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი

P.S. დევნილთა ყრილობის მომწყობი საინიციატივო ჯგუფი ზაურ ბეღია (ჯგუფის ხელმძღვანელი, ქ. სოხუმი), როლანდ კაკულია, სოხუმი, მერაბ ჯიქია, – ქ. გაგრა, თემურ გოგონია, ქ. გაგრა, ზაურ ჯიქია, ოჩამჩირის რ-ნი; რუხო ქობალია, ოჩამჩირის რ-ნი; დიმიტრი ომანაძე, სოხუმის რ-ნი; ნიკოლოზ ზარანდია, სოხუმის რ-ნი; ლორა გადელია, გულრიფშის რ-ნი; მიშა ჭანტურია, გალის რ-ნი; ალექსეი ლავგოლავე, ქ. სოხუმი; რობერტ მამისაშვილი ქ. ცხინვალი. გულნაზ გულუა, გალის რ-ნი, გაცნო რა ბ-ნ ზაურ კვარაცხელიას ჯერ გამოუქვეყნებულ წერილს, – “ვის როგორ სტკივა აფხაზეთი” – იწონებს მას და მხარს უჭერს იმ საქმიან წინადადებას, რომლებიც მან განსახილველად შემოგვთავაზა. ვიმედოვნებთ, ჩვენი ინიციატივა, აზრთა გაზიარების მიზნით შეგხვეთ ბ-ნ ბიძინა ივანიშვილს და აფხაზეთის არ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდენტს, რეაგირების გარეშე არ დარჩება.

ზ. კ.



# უახლესი ცნობები შოთა რუსთაველი

კუნძულ კუპაროსს (კვიპროსის) ანუ ძველი ქართას ქალაქ ლაგედერასთან (შეადარეთ – აგუქერას), მდებარე პანაგია არაკოსის მონასტრის ტაძრის ქვისტეპანტოკრატორის XII საუკუნის მიწურულის ხატის გარშემო ველში გამოსახული იოანე ოქროპირი, გრიგოლ ღვთისმეტყველი, თეოდორე გიორგი და მათსახეზე იოლად ამოსაკითხი ქართული პატარ-პატარა ასო-ნიშნები შთავგავონებენ და მოგვანიშნებენ კვიპროსზე იმპერატორ ალექსი I კომნენის ძე ისაკის და მის მეუღლე კატაი დავით აღმაშენებლის ასულის კულტურულ საქმიანობაზე. უფრო იმიტომ, რომ კუნძულზე ბრძანებლობდა თვით ისაკი, მისი ძე კონსტანტინე, იოანე იქვე იყო გალთა ანუ ღალიას მონასტერი, რომლის ქართულმა ლაპიდარიამ ჩვენამდე მოაღწია და რომელსაც თამარ მეფე განსაკუთრებული გულუხვობით ეხმარებოდა შესაწირავით. ქრისტე პანტოკრატორის ქართულ ხატზე თავმოყრილი ოთხი ცნობილი სახელი და მათი ნიშანდობლივი წარწერები მაიძულებენ ვიფიქრო, რომ ზღვის ამ პატარა რეგიონშიც დაუდგამთ ფეხი შოთას და გრიგოლს. ვრცლად წარმოჩენის შეუძლებლობის გამო ვიყენებ კვიპროსის ქალაქ პლატანისტასთან, ბატონი ვ. ჯობაძის იალიას მახლობელ სტავროს აია სმაც-აია სმათის, იგივე აგიასმაც-აგიასმათის ანუ ჩვენი გალია-ღალიას ეკლესიის იოანე ღვთისმეტყველის XIV-XV საუკუნისა და მიხედვით ხატსა და მის ენიგმატიკაზე, რომლებშიც ზოგი რამ ძალზედ საინტერესო მეტყველებს სიცხადით ამოცნობა კვიპროსის ძველ ძეგლთა ინსკრიპტორ ბატონ ათანასიოს პაპაგორგოუს მოკლე უწყებათა შუქზე. ქართულ ბეგრატომიკულ ბიან ამ იოანეს ხატის საფანე კვიპროსის ხუროთმოძღვრებისათვის უწყველ ტიპის სამაბსიდიანი ტაძარი იყო, ტაო-კლარჯეთის ძეგლთა ანალოგიური.

როგორც ჩანს, კვიპროსზე გავლით საზღვაო და სახმელეთო გზით შოთა ანტიოქიას ანუ შავშთას უახლოვდება. მდინარე ორონტზე გაშენებულ ანტიოქიის, ანუ შავი მთის ქრისტიანულ-რელიგიურ ცენტრში კასიუსის მთაზე მდებარე ბარლაამის მონასტერში, სვიმეონ მესვეტე საკვირველმოქმედის საფანე და **“ღერწმის ხევის”** მონასტერშიც იოანე-შოთამ კარგა ხანს დაჰყო, რადგან ისინი ქართული სამეცნიერო მწიგნობრულ ღირსესანიშნავ ცენტრებს წარმოადგენდნენ და მათში სახელგანთქმული შავშთელი სწავლული ბერ-მონაზონი ნაყოფიერად მოღვაწეობდნენ. ამრიგად, XIII საუკუნის დადგენილი შოთა მშობლიურ მესხეთს უახლოვდება და 1202 წლისთვის ვარძიის მონასტერში ბინავდება, კლდეში ნაკვეთ ეკლესიის კედლებს ამშვენებს მეფე გიორგის, თამარის, მღვდელმთავართა და საკუთარ სახითაც.

1202 წლის ივლისში თამარი ვარძიას დიდი აძალით ეწვია, საომრად შეყრილი დაშქარი დაღობა, ბასიანისკენ გაისტუმრა და თვითონ მხლებლებითურთ ოძრახეში გადაინაცვლა, სადაც წირვალღვთისმეტყველი ღვთისმეტყველი, რომელშიც ამჯერად ანტიოქელად და შავშთელად წოდებული იოანე/შოთაც მონაწილეობდა სალოს ველდგომარ ერთად, რის გამოც 4 საუკუნის შემდეგ თეიმურაზ მეფე საყვედურებს: ბრძოლის მაგიერ ოძრახეში ქალთა შორის იბღურჯებოდნენ. მაგრამ **“ბღურჯის”** გარდა 42 წლის ჭარბავი მგოსანი და ბერ-მოდგარი თამართან ღვთისმეტყველის გარდა, გონებრივი შემოქმედებითაც იღვწოდა და თავის კერძს მიუძღვნა საგალობელს, რითაც გელათში მოძღვრად განმწიკება გაინაღდა. ერთი თუ ორი წლის შემდეგ შოთას ქართლის ეპისკოპოსობა უბოძეს, მერე კი, როცა ქართლის კათალიკოსი თეოდორე მირიანის ძე (1186-1208) ანჩისხატიდან გადაიყვანეს და ბასილ IV-ის (1204-1206) ნასყიდრალი კათალიკოს-პატრიარქის ტახტი ჩააბარეს, კავთისხევიდან თბილისში გადმოყვანილ იოანე/შოთა ეპისკოპოსს ზარ/ანჩის მთავარეპისკოპოსობა უბოძეს და ქართლის კათა-

ლიკოსად აკურთხეს 1206 წელს. სწორედ ამ დროს თამარ მეფის თანხმობით რეკუნად ანუ ლითონმკურეულად და არა რკინაელად წოდებულმა იოანე/შოთამ ხელყო ანჩის ხატი, იშვიათი სინატივით გამოხატა თამარი, თავის თავი და ოქრომჭედლობითაც სახელი გაითქვა თბილისშიც. აკადემიკოსი შ. ამირანაშვილი ზუსტად ამ 1206 წლით ათარიღებს ოქრომჭედულ ბეჭასა და რკინაელ იოანეს ანუ უფრო სწორედ რეკუნანის მიერ ხატის პირველ ხელყოფას, როდესაც, – დასძენს მეცნიერი, – **“იოანე რკინაელის მაგიერ (რომელიც ცოცხალი აღარ იყო. ა.გ.) იყო ვინმე თეოდორე”,** რომელიც **“ვინმე”** კი არა, **“მღვდელმთავარი თეოდორე ანჩელ მთავარეპისკოპოსი და ათორმეტთა უდაბნოთა არქიმანდრიტი”** გახლდათ (იხ. მისი **“ბეჭათიზარი”**).

საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი თეოდორე მირიანის ძე 1208 წელს აღესრულა. მისი კუერთხარგანი, ბისონი, არაღნინი და სხვა საკათალიკოსო რეგალიები 1208 წელს ქართლის კათალიკოს იოანე-შოთას გადაულოცეს და ცოტა ხნის შემდეგ **“ანგელოზთწორიც”** უწოდეს. ორი წლის შემდეგ დიდად დამსახურებული სასულიერო და სახელმწიფო მოღვაწე ანტონ გლონისთავის ძე (1179-1186 1189-1210) გარდაიცვალა და ამ დიდვაზირის მთელი ძალა-უფლება აღმოჩნდა კათალიკოს-პატრიარქ იოანე/შოთა დადიანის ხელში, რომელმაც შესანიშნავად გამოიყენა მწიგნობართუხუცესობა, დაქვრივებული თამარის ნდობა და სიყვარული, ჭყონდიდებობაც და 1210 წელს იქცა თითქმის მეფე-მეფეულ თამართან სუბორდინაციით, ერთნებობით და უმბოთი ანუ ძალა-უფლების სიმბოლიკით ხელში, მაგრამ უგვირგვინოდ, რომელიც უკვე გიორგი დაშას ესურა თავზე. თუმცა, როგორც ჩანს, მას ჰქონდა ძველ აპის-დადიან მრევლა მიტრა-გვირგვინიც აკიდობით რომელსაც ხმარობდა ხამუშად კურთხაპალატა წესით. საამისო საბუთია: **“ნათესავთა შორის ჩვენსა თვისისა ბრწყინვალედ საცნაურმოყვამან იოანე მწიგნობართუხუცესმან ყოველთა უკუც კეთილმოქმედებათა მისთათანა აღმოსავლურთა და დასავლურთა და პალესტინისა ქუეყანისათა... საცნაურყო კეთილმოქმედებათა თვისი და არა დავიწყებულ ვიქმენით სიშორისათვის... გამოგვიჩნდა შემწე... იოანე მწიგნობართუხუცესი და მოუძღუნა... და განუჩინეთ... იოანე მწიგნობართუხუცესისა და მას შინა იოანესთვის სწოვიდეს... დიდსა ეკლესიასა... და კუალად მეორედ განგვიწესებია, რათა წელიწადსა შინა ერთგვის გარდაიხდებოდეს პარაკლისი იოანესთვის... მწუხრი გალობითა, ფსალმუნებითა და დიდების მეტყველებითა და... კუალადცა განაწესეთ, რათა ყოველთა დღეთა ცისკრითა ღოცვისა და ჯამის წირვასა და მწუხრისა ღოცვასა მისთვის კურთქეისი ითქმოდის “შეგვიწყალებებისა”. ასეთი დიდებული და გულუხვი ადაპი არც ერთ ქართველ მეფესაც კი არ ღირსებია. უფრო მეტიც: თამარ მეფეს მის უწმინდესობა კათალიკოს-პატრიარქ **“ანგელოზთწორისა”** და მწიგნობართუხუცეს-ჭყონდიდელს, თითქმის მეფე იოანესთვის დიდვაზირობის გარდა პატივით მიუძღვინა ბაჯადლო-მინაქრის ბუნეიკიანი უძვირფასესი კუერთხ-ყავარჯენი ნათელი წარწერით: **“კუერთხმან და არგანმან შენმან ამით ნუგეშინი მცეს მე”**.**

საერთოდ, განსაკუთრებით კი იოანე დადიან/შოთა რუსთაველის ხოტბა-დიდებით აღმხევებელ მასალებს ანალიტიკური განაღვლებებისა საუცხოოდ უხდება ლიტურგურული პასაჟი: **“ჩემი აწ ცანით ყოველმან, მას ვაქებ, ვინცა მიქია; იგია ჩემი სიცოცხლე, უწყალო ვითა ჯიქია”**... **“ვის ჰმორჩილებს ჯარი სპათა, მისთვის ვხელობ, მისთვის მკუდარი; დაეუძღურდი, მიჯნურთათვის კულავ წამალი არსით არი, ანუ მომცეს განკურნება, ანუ მიწა მე საფარი”**...

და მგოსანმა მიიღო არა მიწა დამფარველი, არამედ უმწიკვლო ხანგრძლივი მიჯნურობის დამაგვირგვინებელი სიყვარული და მეფობაც...

განა ნიშანდობლივი არ არის, რომ სინური კოლექციის XI-XIII საუკუნეებით დათარიღებულ ლიტურგიკულ ერთ ქართულ ხელნაწერში წმინდა თეოდორეს გვერდით მოხსენიებულია იოანე მორწმუნე მეფე? ვინაა იგი, თუ არა ლაშა-გიორგის ბრძანებაში მოხსენიებული მეფე იოანე? ამ პერიოდის საქართველოში სხვა მეფე იოანე არ არსებობდა. მეფობის მეთაურს წელს გამოცემულ ლაშას ბრძანებაში კი მკაფიოდ იკითხება:

**“მოგუახსენა ქრისტეს გამორჩეულმან სასომან მეფემან ჩუენმან წმიდამან მამამთავარმან იოანე ქართლისა მთავარეპისკოპოსმან, უდაბნოსა მღვთისსა სოფლისა აგარისა საქმე და”**... ვიმეორებთ, ძალზედ საოცარი, განსაცვიფრებელი და ფრიად დიდმნიშვნელოვანი, თითქმის დაუჯერებელი განაცხადია: **“მეფემან ჩუენმან წმიდამან მამამთავარმან იოანე ქართლისა მთავარეპისკოპოსმან”,** რაც ანუშშიც არ მომივიდოდა რომ არ მეგულებოდეს ალავერდის ოთხთავის (A-484) მინიატურის მინაწერი: **“წ-აი ეპისტოლე ახლისა იოანის ი-ყ აგვაროზის შოთამართ მეფისა ნეტარისა”,** აგრეთვე ისეთი უწყებანიც, როგორცაა გელათის მთავარი ტაძრის მეფეთ ეკუდარში საკმაოდ კარგად შენახული კუნძულსქემიანი ჭადარანარვე შეგვერემან და ჭარმაგ მოძღვრის ფრესკაზე ვედრების პოზით გამოსახული შავშთა ულვაწვერიანი, დიდი ნუშისებრი გომართვალა და წარბებულადკარკელული იოანე/შოთა რუსთაველის პორტრეტის წარწერა **“მეფეთ-მეფეთ”** (ვრცლად იხ. ა. ცამციციანი. რუსთაველის ვინაობა და ფრესკა გელათში. თბ. 1989. გვ. 66). ზარზმის ლაპიდარია **“მეფისა მამასა შოთაშიოსა”,** ანჩისხატის **“მეფე რუსთაველი”,** ჭულეს წარწერა **“ბერი პატრონი”,** ხახულის ხატის ვერძობის კუერთხ-არგონის მინაწერი **“ეს შოთა”,** იკორთული ლაპიდარია **“მეფეთ”,** მარტვილის ჯვრის მარცხენა მკლავის ბოლო მედალიონის უწყება **“შოთა ზარმეფე”,** დაღვთხანანის ლაპიდარია **“მეფეთ-მეფე დადა შოთამარ”. საფარის ეკლესიის კეხის ქვა, ანჩის ბემაში გამოსახული მეფეთა წინ ვედრების პოზით მდგომი ბერი იოანე (და არა სარგისი),** ხობის ღვთისმშობლის და ლაპიდის გაბრიელმთავარანგელოზის ხატის საცნაური წარწერები, ხახულის ხატის შოთასეული იამბიკო, დავით ნარინისეული გელათური ხატი მაცხოვრისა ნიშანდობლივი ენიგმით, ნაიფარის წმ. გიორგის ხატის მინაწერი **“ფარ-ჯავშინანი დადა-მეფენი”,** კუიშანი (ტიმოთეს) უბნის ტაძრის გუმბათში გამოსახულ მანდატურთუხუცესზე შემორჩენილი ფრაზა **“შოთა ზარ თამარ დედოფალი”** და იქვე **“გარდ-მოსხნის”** კომპოზიციის რელიქტო საოცარი **“დიდების მეფე შოთა რუსთაველი”**.

16 წლის ლაშა გიორგისეულ ზემოდ დამოწმებულ უნიკალურ ბრძანებას ყურადღებას არ მივაქცევდი, რომ არა სხენებული იკორთის ტაძრის ჩრდილო-აღმოსავლეთ მხარის დიდჯვრიანი კედლის ქტიტორთა წარწერის ქვედა მარჯვენა მხარეს ოთხკუთხა ქვაზე (იგი კარგად ჩანს გრაფინია უფროვას გადაღებულ ფოტოზე) არ იკითხებოდეს **“მეფე შოთა დადიანი”,** ანჩისხატის მაცხოვრის მოჭედებლობის ზედა ჩარჩოში ჩამონტაჟებულ ფრთოსან რაინდზე კი – **“მეფე მგოსანი შოთა რუსთაველი”**. ამასთანავე ისიც საგულისხმოა, რომ საქართველოს უკანასკნელი მეფის – გიორგის ძე, ბატონი-შვილი იოანე ბაგრატიონი **“კალმასობაში”** სეხნიას მოხსენიებს მეფედ და ოქროპირად. **“იოანე პატრიკ ყოფილ გვირგვინსნად”** და მონაზონადაც ანტონთეიმურაზ ყოფილი კათალიკოსიც კი, რომლისთვისაც **“ვეფხისტყაოსნის”,** თამარის ისტორიის, ორი საგალობლისა და ასტრონომიული პატარა ტრაქტატის ავტორი **“ამოდ დაშერა”,** შოთას უწოდებს **“პატრიკ პირველს, მთავარ დიდებულს, ქართველთ დიდებას, ნეტარ**

**იოანეს”,** ექვთიმე თაყაიშვილი კი ზარზმის ეკლესიის ფრესკის მიხედვით გენიოს მგოსანს ანიჭებს **“თითქმის მეფობას”,** ხოლო მკვლევარი ნინო ჩოფიკაშვილი საფარის ბერის ფრესკის მიხედვით შოთას უთანაბრებს **“პატრონ მეფეს”**. პლატონ იოსელიანის, ზაქარია ჭიჭინაძის და სხვათა მტკიცებით ათონის ივერის მონასტრის XII საუკუნის თვალსაჩინო მოღვაწე-მწიგნობარი იოანე პატრიკოფილია, თანაც პირველი მთავარი, ფილოსოფოსი, დიდებული და ნეტარი.

და კიდევ ერთი **“პატარა”** სენსაციური ცნობაც: ათონის 129-ე ადაპში მოხსენიებულია **“იოანე სევასტოსი და მისი მეუღლე მარიამი”,** რაც თამარის ქრისტიანული სახელი იყო. სხვათა შორის თამარ-მარიამის იდენტურობას აღიარებდა ექვთიმე თაყაიშვილიც (იხ. მისი ზარზმის და საფარისადმი მიძღვნილი ნაშრომი, გვ. 44). ყოველივე ზემოთ აღნიშნულს, ლოგიკურ თუ დასაბუთებულ მტკიცებებს იმასაც დაესძენთ, რომ ლაშას ბრძანებაში მოხსენიებული მეფე იოანე ქართლის მთავარეპისკოპოსი დამოწმებულია, აგრეთვე 1230-იანი წლების I ნახევრის დემეტრე წილკინსეულ დაწერილშიც, რომელსაც თ. ჟორდანიას 1236-1248 წლებითა თარიღებდა. აკადემიკოსი კორნელი ეკვთიმე კი **“ქართული ლიტურტიკის ისტორიაში”** (წიგნი II. თბ. 1958. გვ. 159) პოემის შექმნის დროს დადგენისას, **“ვეფხისტყაოსნის”** ზოგიერთი ადგილის სა 1230-38 წლების ისტორიული მოვლენების შეჯერებით, ლოგიკურად ასკვნის: **“ცხადია, პოეტიც ამავე დროს ცხოვრობდა... მას... სურათი ფეოდალურ-არისტოკრატიული და ბრწყინვალე სამეფოსკარო ცხოვრებიდან... აქვს აღებული”**.

ყველა ზემოთ თქმულიდან გამომდინარე ვამტკიცებთ, რომ იოანე ვარდანის ძე დადიანი, ანუ შოთა რუსთაველი, მეფედ ქმნილა 1210 წელს, ცოცხალია არა მხოლოდ 1230-იან, არამედ 40-იან წლებშიც და როგორც სხვა მასალებიდანაც ჩანს, აღსრულებულია დრმად მოხუცი, ქუთაისში, 1250 წელს, როგორც ამას ცნობილი მკვლევარი პავლე ინგოროვეც ამტკიცებდა.

შოთა რუსთაველისეულ პოემის მარგალიტურ კრიალონსების ზოგიერთ სტროფში ისტორიზმს თუ დავინახავთ, მაშინ ნაწარმოები **“ვეფხისტყაოსანიც”** ამინ-დასტურია ლაშას ბრძანები გაცნაურების, რამეთუ ტარიელის პირით შოთა გვაუწყებს: **“ლაშქარნი ფრიდონი მეფედ და მიხმობდეს მეფედ-მეფობით”**. ფრიდონი მიმართავს ტარიელს: **“შენ მაღალი ინდოთ მეფე, ჩემსა რადმე ხარ მოსრული”,** **“მოსრულხარ ჩემად წყალობად მეფე ინდოეთს მჯდომელი”** და სხვა.

აღსანიშნავია ისიც, რომ შოთა რუსთაველის და იოანე მღვდელმთავარ-ბერ-მონაზონის იდენტოფიკაციას ამტკიცებენ XIX საუკუნის მკვლევარნი: გ. ბარათოვი, ნ. დუბროვინი, ა. გოლოვინი, **“კავკაზ”,** **“პირიოდა ი ლიუდი ნა კავკაზუ”,** **“კავკაზსკი კალენდარ”** და აწ ნეტარსენებული პროფ. პროკოფი რატიანიც. აკადემიკოს მარი ბროსეს დღიურების ერთ რვეულშიც არის გაიგებებული ჭაბბერი და იოანე, რომელიც იკორთის წარწერის არსენსა და ბასილს შუაა მოხსენებული.

(გაგრძელება იქნება)



შოთა მგოსანი მანდატურთუხუცესი. 1184-1198 (იხილეთ პირველად)

# ვანო მერაბიშვილის დედამ სკოლის მოსწავლეებსა და დამლაგებელს სცემს

ნათქვამია, თანამდებობიდან გადადგარ პრემიერს პრობლემა აღმართში დაეწიოს. ასე დაემართა ვანო მერაბიშვილსაც. ამ უკანასკნელს დაკითხვებზე ხშირ-ხშირად იბარებენ. ცოტა ხნის წინ მისი მეუღლე დაიბარეს დაკითხვაზე. ახლა კი შესაძლოა, დედამისი უწინა მერაბიშვილი დაკითხონ.

უწინა მერაბიშვილი სკოლის დირექტორი გახლავთ. რამდენიმე წლის წინ ის საუკეთესო სკოლის დირექტორად დაასახელეს. ახლა კი უწინა მერაბიშვილის სკოლის მოსწავლეების ცემაში სდებენ ბრალს.

გამოცემა "სამხრეთის კარიბჭის" ინფორმაციით, 13 თებერვალს უწინა მერაბიშვილი, დილით, სკოლაში დაგვიანების გამო, მეთერთმეტე კლასის მოსწავლე გოგონა თმით ითრია, მისი ორ თანაკლასელს კი ქოლგით სცემა. მანამდე კი ხელფასის დაკლებით გამო უკმაყოფილო დამლაგებელი საკუთარ კაბინეტში დაიბარა, სტეკერი შეურაცხყოფა მიაყენა და ბოლოს ხელითაც შეეხო.

როგორც ურნალისტი თამუნა უნიძე წერს, ამის გასარკვევად სკოლაში მისულეს არაფერი დაედაპარა.

ათობით გამოკითხულმა მოსწავლემ მომხდარის შესახებ უარყო. ფაქტი არ დადასტურეს არც მანდატურებმა. რადგან სამსწავლებლოში ასვლის ნება არ დაგვრთეს, რამდენიმე პადაგოგი ჩვენთან შესახვედრად პირველ სართულზე ჩამოვიდა. "ჩვენი თვალთ არაფერი გვიანხავს, ვერაფერს ვეცხვით", გვითხრეს მათ, - წერს უნიძე.

რედაქციაში დაბრუნებისას "სამხრეთის კარიბჭეს" ცხელ ხაზზე უცნობი პირი დაუკავშირდა. მან ნაცემი დამლაგებლის შესახებ ისაუბრა.

უცნობი რესპოდენტის განცხადებით, რედაქტორმა თმით ითრია მეთერთმეტე კლასის მოსწავლე (სახელები შეცვლილია "ს.კ.") ნინო ბერიძე, ნათია კაპანაძე და გიორგი მაისურაძე კი ქოლგით სცემა. გოგონას დედამ, რომელიც დირექტორმა თმით ითრია, პრესასთან დუმილი ამჯობინა. მომხდარის შესახებ ვერ უარყო

და გვითხრა: "მეშინია, ვერაფერს ვეცხვით, იმას ჰკითხეთ, ვისაც გამბედაობა ეყოფა და ამ ყველაფერს მოგიყვებოთ". ის, რომ დირექტორმა მისი თანაკლასელები სცემა, გიორგი მაისურაძემაც დაგვიდასტურა. "ნინოს თმა ჰქონდა გაშლილი, ამიტომაც თმაში სწვდა. ნათიაც ატირებული შემოვიდა გაკეთილებზე, უცემია. მე მხოლოდ შენიშვნა მომცა, სხვა დროს აღარ დააგვიანო", - ამბობს მაისურაძე.

თუმცა, მისი თანაკლასელის ნათია კაპანაძის თქმით, ქოლგა გიორგისაც მოხვდა. როგორც ნათია გვიყვება, დირექტორი იმიტომ გაბრაზდა, რომ ბავშვებს სკოლაში დააგვიანდათ.

"2 წუთის დარეკილი იყო ხარი, რომ შევედით მე და გიორგი. ყვირილის ხმა გავიგონეთ მღორე სართულიდან და შევჩერდით, არ გვინდოდა ხელში ჩვენც შევჩერდით, მაგრამ ამ დროს უკინიდან მანდატური მოგვადგა და გვიითხრა, სასწრაფოთ ზემოთ ავსულიყავით. რომ ავედით, 4 ბავშვი უკვე დირექტორს კაბინეტში ჰყავდა შეგვანილი, ჩვენც შეგვიყვანა, დაგვამწკრივა ერთ მეექვსე კლასელს ქოლგა გამოართვა და ის გვიტყვა", - გვიყვება ნათია კაპანაძე. ერთ-ერთი პედაგოგის თქმით, რომელიც ამ ამბის მომსწრე იყო, ნათიას ტირილისგან ისტერიკა დაემართა, - წერს "სამხრეთის კარიბჭე".

მსწავლებლის თქმით: "ბავშვს ვეღარ ვაწყნარებდით. თქვა, რომ სკოლიდან წავიდოდა. სკოლიდან წასვლით დაიშურა ის გოგონაც, რომელიც თმით ითრია, ორივე მხრიდან რომ ჩაწვდომია თმაში, ისე უთრევიან, რომ ლამინატი მოუპრიადლებია".

"სამხრეთის კარიბჭის" ცნობით, მომხდარის შესახებ განცხადების დაწერა მხოლოდ ნათია კაპანაძის მშობლებმა სცადა.

"ძალიან ვთხოვე დედას, რომ თავი შეეკავებინა, რადგან ჩვენს გარდა ხმას არაფერი იღებდა. სკოლიდან უწინას მოშორება ყველას უნდა, მაგრამ ამის გაკეთებას ყველა მხოლოდ ჩვენით ცდილობს. თუ დედა ამოიღებდა ხმას, მაშინ ყველას მშობელი გვერდით უნდა დაგვედგომოდა, მაგრამ ეს არც სხვა მშობლებმა და არც

რომელიმე მასწავლებელმა გააკეთა. ამიტომ ჩვენც დუმილი ვარჩიეთ. მანდატურმა ჩემს თვალწინ დაურეკა თავის უფროსს, მომხდარის შესახებ უთხრა, მაგრამ არ ვიცი მიიღებენ თუ არა რაიმე ზომას. ასე სკოლაში ხშირად ხდება, თუ ცუდ ხასიათზეა დირექტორი, იმას სცემს ვინც ხელში მოყვება", - აცხადებს "სამხრეთის კარიბჭესთან" საუბარში ნაცემი ბავშვი.

"სამხრეთის კარიბჭე" უწინა მერაბიშვილს კომენტარის ჩასაწერად სახელში მიაკითხა. მან სკოლაში ჟურნალისტების ყოფნის შესახებ უკვე იცოდა.

"ბავშვს თმაზე ხელი მოვიკიდე, დაგვიანება შეიძლება მეთქი?! სულ ეს იყო და ასეთი ამბავი უნდა ატეხოთ?! აღწფოთ-ბული ვარ თქვენით!" - ასეთი საყვედურით დახვდა მერაბიშვილის დედა ჟურნალისტებს.

მან დამლაგებლის ცემის ფაქტიც უარყო. ამბობს, რომ ისაა დაზარალებული, რადგანაც დამლაგებელს დაუწვევია, მაგან არ გავიხაროს.

განათლების სამინისტრომ ამ ფაქტის გამოძიება უკვე დაიწყო. ვნახოთ რითი დასრულდება ეს ამბავი. ასევე საინტერესო იქნება როგორ შეაფასებენ ამ ამბავს ნაციონალები.

## შ. მარსაბიშვილი



# ბიზი თარგამაძეზე კმენა

## ბამოცხადლა

რფის საგამოძიებო კომიტეტმა ქართველ პოლიტიკოსს გივი თარგამაძეს რუსეთში არეულობების მოწყობის მომხადების ბრალდება წაუყენა. როგორც უწყებაში აცხადებენ, თარგამაძეზე ძებნა გამოცხადდა, უახლოეს ხანებში კი საგამოძიებო კომიტეტი მისი დაკავების შუამდგომლობას დააყენებს.

რფის საგარეო საქმეთა სამინისტროს მონაცემებით, გივი თარგამაძეს არ იცავს იმუნიტეტი სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობისგან. ამავე დროს, თარგამაძე საქართველოს პარლამენტის წევრია და სტატუსით ხელშეუხებელი.

გამოძიების ვერსიით, სამი რუსი ოპოზიციონერი სერგეი უდალცოვი, ლეონიდ რაზვოხუაევი და კონსტანტინ ლებედევი გივი თარგამაძესთან მოლაპარაკებებს აწარმოებდნენ არეულობების დაფინანსების თაობაზე. ფარული კამერით გადაღებული მათი საუბარი პროგრამა „პროტესტის ანატომია-2“-ში უჩვენეს. თავად თარგამაძე კი იწმინება, რომ რუს ოპოზიციონერებს არ იცნობს.

## სამინფორმაციო



# მაცალარი

კათას ორდენი - ნაცალას, ვეპოტენც ცალუას. დურუს ჯოხო მაცალარი ირფელც უცანცალუანც. ეკოხონც დო დიკოხონც, ინა ცელით გილარხეად. ვეპიკილვანც ძელ დო ქონც. გილურც დო გილვევალ. ჭარკინტია დოურთაფ, ჯოხო მიქენ-გარიელი. ის არბა ართი აფუ, ჩინიე დო ტარიელი. გურც ქუმანჯირ ოფულარქ, დო მა ყინტიქ ვეკამდინ. კირიბი შოშეს მოქულანც, ცას მურიცხიქ ქეკამდინ. ზალამანარტეფი მეტეპულო, დღას ვაძირა დუდი შხვას. დურუ სოთინ გენტეპუნო?, ის ბორჯეფი ქუმანჯივანც. კოც ოროფა გაკერტანც, მინც ტანც გადირთ ბარცხინია. შურიში სინთე იჭვიტანც, მუჭოთ ჭიქე მარწინია. მინ მინჭუაფ თვერე-მელე, მინ თაქ რენი ფურცქინუნც. ცა ჩქიმ ჭუათ გოქუნელე, სოლედგარენი გურცინუნც. მალას დიჭყანც ცირუას, უკულ ფართას მაუნუ. ჯოლორი გურც იჭუნანც, გიფერცხელ მაურუ. სოლედგარენი იბარბანჩ, გენია დო თაკარეფი. ამდლარ კოც მუთუნ ვაშ, ცოლათ ორე ნაგვანეფი. არბაში გუმამანგეველი, გოკონი.ვაგკონი დურურე. მინ ხურეკო გინირთულო, უკულ ხოლო ურურე.

ხაალ ჯალალონია

# ჭადრაკის მეფე და "ბოგოტარი" მიჯნური



ბევრისთვის ალბათ მოულოდნელობა იქნება, რომ ქართული პროფესიული ჭადრაკის სათავეში დგას ანდრია დადიანი - ეკატერინე ჭავჭავაძისა და დავით დადიანის ნაბოლარა ვაჟი. პატარა ანდრიაშვილის ჭადრაკის თამაში დედას უსწავლეს. ნამდვილი საჭადრაკო სკოლა კი ვეროპაში გაიარა, სადაც ჭადრაკის მანქანობის ხედილობდა. ანდრია გერმანიასა და საფრანგეთში არაერთი საერთაშორისო ტურნირი მოაწყო, თავად კი 1903 წლის მონტე კარლოს ტურნირის დროს გახდა ცნობილი, რომლის პრეზიდენტიც თვითონ გახლდათ. მისი თაოსნობით დაწესდა რამდენიმე პრიზი "ლამაზი პარტიებისთვის". 1897 წელს ინგლისური ჟურნალი British Chess magazine წერდა: "სამეგრელოს თავადის, დადიანის საჭადრაკო პარტიები საუცხოოა და საჭადრაკო ლიტერატურაში დარჩება როგორც შედეგები". დადიანს უთამაშია მსოფლიოს ისეთ ცნობილ

მოჭადრაკეებთან, როგორც იყვნენ: ბერნსი, ივანც კოლიში, როზენტალი, დიუბუა, შუმიოვი. მიმღწერა ჰქონდა მსოფლიო ჩემპიონებთან, ვილჰელმ სტიინიცი და ემანუელ ლასკერთან. ანდრია დადიანი ახლო ურთიერთობა ჰქონდა ასევე დიდ რუს მწერალ ივან ტურგენევეთანაც. ანდრია ოფიციალურად ატარებდა უბრწყინვალესი თავადის, მინგრელსკის წოდებას. მან 1873 წელს დაამთავრა პაიდელბერგის უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტი. მსახურობდა ცარსკოე სელოში, ლაიბგარდის პოლკში. მონაწილეობდა რუსეთ-თურქეთის ომში (1877-1878 წწ.). ბალკანეთის ნახევარი კუნძულის გათავისუფლებისას გამოჩენილი მამაცობისთვის ანდრია და მისი ძმა ნიკო ოქროს ხმელებით დაჯილდოვდნენ. 1879 წლიდან ეწეოდა დიპლომატიურ საქმიანობას რომში, რუსეთის საელჩოში. ფლობდა რუსულ, ფრანგულ, გერმანულ, ინგლისურ, ესპანურ და იტალიურ ენებს. ანდრია ძალიან პოპულარული იყო იმპერიის ელიტარულ საზოგადოებასა და სამეფო კარზე. თავადი ანდრია იმდენად მიმზიდველი მამაკაცი ყოფილა, რომ გერმანიის ერთ-ერთ გამოცემლობას ფერად საფოსტო ბარათზე მისი ფოტო დაუბეჭდაც დიდი ტირაჟით. ანდრია არაერთი სასიყვარულო გატაცება ჰქონია და არც მშვენიერი ქალები ყოფილან მისდამი გულგრილი. თანამედროვეთა

მოგონებებმა უბრწყინვალესი თავადის რამდენიმე სასიყვარულო თავგადასავალი შემოინახა: "ერთხელ, ნევის პროსპექტზე ეტლით სეირნობისას, მოპირდაპირე მხარეს ანდრიას ლამაზი ქალი დაუნახავს. როცა გაცნობაზე უარი მიუღია, თავადს იგი პირდაპირ პროსპექტიდან მოუტაცია. ეს ამბავი პეტერბურგში სკანდალური გამხდარა, რადგან გატაცებული ქალი ერთ-ერთი გრაფის შვილი აღმოჩნდა, რომლის დედაც რუსეთის დედოფლის ფრეილინა იყო. იმპერატორს ანდრია დაუბარებია და ქალის ცოლად შერთვა უბრძანებია, მაგრამ დადიანს სასტიკი უარი განუცხადებია, რის შემდეგაც თავადი დროებით კიევში გადასახლეს". მიუხედავად ასეთი "სასჯელისა", ანდრია ქალების დევნას არ შეეშა. როდესაც ერთ-ერთმა ფრანგმა ქალმა მის სიყვარულზე უარი თქვა, დადიანმა შურისძიება საკმაოდ დამამცირებელი ფორმით გამოხატა. მას, პარიზის ბაღში მოსეირნეს, დაუნახავს მისი უარმყოფელი ქალი, რომელიც კაფეში სხვა მამაკაცთან ერთად შამპანურს მიირთმევდა. ეს სასმელი მაშინ ვეროპაში საკმაოდ ძვირად ღირებული სიამოვნება იყო. ანდრია ოფიციალურად იმავე კაფეში უმაღლესი ხარისხის შამპანური მოატანინა და ქალის დასანახად თავის ცხენს დააღვეინა". ანდრია საკმაოდ ფიცხი, მაგრამ უბოროტო ადამიანი ყოფილა. რასაც არა მარტო

მეგობრები, ოჯახის წევრებიც გრძობდნენ. როცა მისი ბიძა, კონსტანტინე დადიანი გარდაცვლილა, შეტეობინების მიუხედავად, ანდრია ზუგდიდში რამდენიმე დღე არ გამოჩენილა. პროცესიას ცნობილი მწერალი და საზოგადო მოღვაწე იონა მეუნარგია ხელმძღვანელობდა და რადგან დიდხანს ელოდნენ უმცროს დადიანს, გადაწყვიტეს, პროცესისა დაძვინდოთ. სულ ცოტა ხანში ანდრიაც გამოჩნდა, ცხენზე ამხედრებული, უდაყს მეგობრებთან ერთად თავგანწირვით მოაკლევებდა. უბრწყინვალესი თავადი ხმაღამოდებული მოჰქროდა... მეუნარგიას ეს რომ დაუნახავს, გრიგოლ დადიანისთვის უჩრჩხულია, მგონი დავიდუქო და ბლდახინის ქვეშ შემოქრალა. იონა ისე გაპარულა თბილისში, რომ არავის უნახავს. ანდრია კი დიდხანს ემუქრებოდა იონას ყურის მოჭრით, როგორ თუ არ დამელოდა და ჩემს დაუტირებლად ბიძის დაკრძალვა გაბედო. სიცოცხლის ბოლო ოცი წელიწადი მინგრელსკომ კიევში გაატარა, სადაც მდიდრული ორსართულიანი სასახლე აიშენა. ადრე დაივადდა, ხელის დამბლა მიიღო და ენა წაერთვა. გარდაიცვალა მარტოხელა. მისი ცხედარი დამ - სალომე მიურატმა საქართველოში ჩამოსავენა და მარტვილის საკათედრო ტაძარში დაკრძალა.

ბიორბი კალანდია



# ბულგარიაში რეპრესიების წინააღმდეგობის მოძრაობა, რომელიც დანაშაულებრივი ორგანიზაცია, უნდა აილაშქროს!

ევრაზიის ინსტიტუტის ხელმძღვანელმა ბულგარიაში რეპრესიების წინააღმდეგობის მოძრაობის აქტიურ პროცესებთან დაკავშირებით ინტერვიუ გახეი "ახალ თაობას" მისცა.

**– 8 თებერვალს მომხდარის შეფასება: იყო თუ არა ეს ნაციონალისტების მორიგი პროვოკაცია?**

– პროვოკაცია, მიმართული უცხოეთზე „საპაიროდ“, ნაც-ბანდისაგან „ტანჯული ოპოზიციის“ იმიჯის შესაქმნელად. ეროვნულ ბიბლიოთეკასთან შეკრებილი ყოფილი პოლიტიკოსები არ იყვნენ სახეობრივად განწყობილნი და მომხადებულნი, მათი მიზანი იყო, ვადაგასული პრეზიდენტის და მისი ამაღლის არშეშეება შენობაში, ანუ შენობის ბლოკირება. მე თავად იქ გახლდით და ყველაფერს კარგად ვხედავდი, ბოლოს ჭყლეტაში მოგვეყვი, წავიქციე და ფეხი დავიხიანე. არეულობა გამოიწვია უგულავას პროვოკაციამ, რომელსაც წინ დაცვა მოუძღვოდა და რამდენიმე ადამიანს ფიზიკურად გაუსწორდნენ. ამან ხალხი ააღელვა და გამოიწვია საპირისპირო რეაქცია, რამდენიმე „ნაცი“ გაილახა, უგულავა ძლივს გაათრია სხალამით. საბოლოო ჯამში ყოველივე ეს, პოლიტიკურ სიბრტყეში გადატანად, ნიშნავს: არც ერთმა მხარემ არ მოიგო, ყველაფერი ინტერპრეტაციის საქმეა – ვისაც სურს, ის ყოფილ პოლიტიკოსებს ადიქვამს მოძალადეებად და კანონის დამრღვევებად, მეორეს მხრივ კი შეიძლება ითქვას, რომ ვადაგასულ პრეზიდენტს და თბილისის ლაწირაკ მერს ხალხმა თავისი ადგილი მიუჩინა, მათ თავს ლაფი დაასხა და გადაადგილების საშუალება არ მისცა. რომელი ვერსია იქნება დომინანტი ხალხის ცნობიერებაში, უკვე შესაბამისი პიარის საქმეა. სამწუხაროდ, ხელისუფლებას არ აქვს დარეგულირებული საინფორმაციო პოლიტიკა და ყველაფერი თვითდინებაზეა მიშვებული. გაუგებარია, რაში იღებენ მსუყე პრემიებს სახელმწიფო კანცელარიაში შექმნილი სპეციალური საინფორმაციო სამსახურის თანამშრომლები.

**– შს მინისტრის თქმით მათ ამაზე ინფორმაცია ჰქონდათ და შესაბამისი ზომებიც იყო მიღებული, როგორ ფიქრობთ, იყო თუ არა რეალურად დაცული პრეზიდენტის და მისი მომხრეების უსაფრთხოება?**

– პოლიციას მართლაც ჰქონდა გაკეთებული ორი კორიდორი, მინისტრმა დარბაშვილმა ყველაფერი იღონა, რაც მას კანონით ევალება. მაგრამ არის სხვა მომენტიც: ვადაგასული პრეზიდენტის გამოჩენა თავისთავად იქნებოდა პროვოკაცია და დიდ ვებუბრებულს გამოიწვევდა, უარესი ჩხუბითა და სისხლის ღვრით, ვიდრე ამას ადგილი ჰქონდა 8 თებერვალს. პოლიციას მოუწევდა ხალხთან კონფლიქტში შესვლა. ჯერ კიდევ 12 საათისათვის ეროვნულ ბიბლიოთეკასთან სააკაშვილის პროტოკოლის უფროსი დარბაშვილი გამოჩნდა, რომელმაც სიტუაცია „დაყნოსა“ და უკან გაბრუნდა. ამ დროს უკვე შეკრებილი იყო ყოფილ პოლიტიკოსთა მართა ნაწილი. როგორც ჩანს, დარბაშვილმა თავის პატრონს სიტუაცია სწორად აუხსნა და სააკაშვილს ბიბლიოთეკაში მოსვლა გადააფიქრებინა. სამაგიეროდ, პროვოკაციის მოწყობა თავის თავზე უგულავამ აიღო.

**– ამ ფაქტს საერთაშორისო დონეზე მოყვამოსხმურება, აისახება თუ არა ეს ყველაფერი ახალი ხელისუფლების იმიჯზე უარყოფითად?**

– შესაძლოა, ასეც მოხდეს, მაგრამ ეს არ არის ტრაგედია. ჩვენ თუ დასავლეთის დაკრულზე განვარდით ცეკვა-თამაში, იმაზე შორს ვერ წავალთ, ვიდრე სააკაშვილმა წავიყვანა. საქართველო უნდა ჩამოყალიბდეს სუვერენულ სახელმწიფოდ, ჩვენს საქმეებში დასავლეთი არ უნდა ერეოდეს. კარგი პასუხი გაცეცხ, სხვათა შორის, აშშ ელჩ ნორლანდს, ავლაბრის სასახლესთან, ქართველმა

მოპიკეტებმა. ასეთივე პოზიცია უნდა ეკავოს მთავრობას. საბოლოოდ უნდა გავაცნობიეროთ, რომ სააკაშვილმა 9 წელი იმიტომ გაძლო და თუნდაც 7 ნოემბერს არ დაემხო, რომ მას მხარდაჭერა დასავლეთიდან ჰქონდა. მე არ ვგულბისხმო, რომ საერთოდ უნდა მოხდეს უგულავა ბელეფოფა იმისა, თუ რა აზრის იქნებიან დასავლეთში ჩვენს პოლიტიკაზე. სააკაშვილმა საქართველო დაუმონა დასავლეთს და ამ მონობიდან ივანიშვილიც ვერ გამოგვიყვანს რამდენიმე თვეში, ამიტომ დასავლეთთან საინფორმაციო მუშაობა საჭირო, ვინც არ მფარველობდა სააკაშვილს, ყველა ჩვენს მხარეს უნდა დავიყენოთ და დავაწრმუნოთ, რომ ვებრძვით ანტიდემოკრატიულ ძალებს. მაგრამ გეზი ნათელი უნდა იყოს – ჩვენ გვინდა დამოუკიდებელი საქართველო, რომელიც გადაწყვეტილებებს თავად ღებულობს. აქამდე საქართველო დამოუკიდებელი არ ყოფილა, არც 1991 წლის დამოუკიდებლობის აქტის მიღებით, არც შევარდნაძის და არც სააკაშვილის მმართველობის პერიოდში. საქართველოს ჯერ-ჯერობით მხოლოდ დამოუკიდებელი სახელმწიფო გარეგნული ატრიბუტები აქვს. ეს მდგომარეობა რეალურ დამოუკიდებლობად უნდა ვაქციოთ.

**– აქვს თუ არა რესურსი ნაციონალურ მოძრაობას იმ რეგანშისთვის, რომლისთვისაც ემზადება?**

– როგორც ირკვევა, ნაც-ბანდას ჰყავს თავისი ბოვეიკები, ერთ-ერთი ასეთი ბაზა ამას წინათ აღმოაჩინეს და პიკეტირება მოუწყვეს შოთა აფხაიძემ, ლევან ჩიტაძემ და სხვებმა – ხვინა მაქცარაის სახელოფისთან. გარდა ამისა, არსად არ წასულან სამეგრელოში მობილიზებული „რეზერვისტები“ – ირაკლი ალასანიას ცნობილი სიის პერსონაჟები. ახლახანს უსაფრთხოების საკითხებში ექსპერტის, დავით ფურცხვანიძის მიმართულებით უშიშროების საბჭოში, გიგა ბოკერიას სახელით განაცხადეს, რომ ეს რეზერვი ოფიციალურად აგრძელებს ფუნქციონირებას. ამაზე მთავრობას რეაქცია არ აქვს, იგი ჯერ კიდევ არ იქმნის სანდო ძალოვან დასაყრდენს. შესანიშნავი მინისტრია ირაკლი ღარიბაშვილი, მაგრამ მას თუ დავეუწვებთ ზედმიწევნით დემოკრატიულ ჩარჩოებს მაშინ, როდესაც ეს ჩარჩოები „ნაცებზე“ არ ვრცელდება, მისი მოღვაწეობის შედეგები ნაკლებად ეფექტური იქნება. ქვეყანაში უნდა შეიქმნას რეგულაციური გარემო, ნაც-ბანდა უნდა აილაგოს მთლიანად, უნდა გამოვლინდეს მათ მფლობელობაში არსებული სტრატეგიული ობიექტები, ყოველივე ეს მათ უნდა ჩამოერთვათ. ვინც კრიმინალია – ციხეში უნდა მიბრძანდეს, ვინც „უბრალოდ“ ნაცების „ინტელექტუალური მხარდამჭერია“, უნდა გაირიყოს და იზოლაციაში მოექცეს. ვიცი, ფრიად მიუღებელ რამეს ვამბობ ადამიანის უფლებების დამცველთათვის, მაგრამ მე პოლიტოლოგი და პირველ რიგში, რეალისტი ადამიანი ვარ. ჯერ შევქმნათ მყარი რეალობა და მერე დავიცვათ „ნაცების“ უფლებები. თუ ასე არ მოხდა, მაშინ „ნაცებს“ მცირე, მაგრამ გარკვეული შანსები უნდებოდათ. გადარჩნენ პოლიტიკურად და გარკვეულ პროცესებზე გავლენა შეინარჩუნონ, თუმცა მათ ტრიუმფალურ დაბრუნებას ხელისუფლებაში მაინც არ ველი, ხალხში ძალზე დიდია მათდამი სიძულვილი. მაგრამ დაუშვებელია, რომ მათ რამე პოლიტიკური გავლენა შეინარჩუნონ ქვეყანაში, ფინანსურ ბერკეტებთან ერთად, რადგან ეს მუდმივი დესტაბილიზაციის წყარო იქნება. ამიტომ, ვიმეორებ: „ნაციონალური მოძრაობა“, როგორც დანაშაულებრივი ორგანიზაცია, უნდა აილაგოს – ამა თუ იმ ფორმით.

**– ყველაზე მეტი კრიტიკა ისმის ახალი ხელისუფლების მიერ გატარებულ საგარეო კურსზე, როგორია თქვენი შეფასება?**

– საკრიტიკოს ვერაფერს ვხედავ. უწმინდესმა და უნეტარესმა, პატრიარქმა ილია მეორემ საბოლოოდ დაუსვა წერტილი ამ დისკუსიას: ომი დაიწყო სააკაშვილის ბანდამ და საქართველოს რუსეთთან სჭირდება ძმური ურთიერთობა. ამას პირადად მე მრავალი წლის განმავლობაში ვიძახი, მაგრამ სულ სხვაა, პატრიარქი რას იტყვის. ძალიან სწრაფად მოხდა რუსეთთან დადებითი ძვრების განხედა. შემდეგი ეტაპი უნდა იყოს დიპლომატიური ურთიერთობების აღდგენა და სრული ნორმალიზება.

**– არის თუ არა შესაძლებელი ქვეყანამ შეინარჩუნოს ვეროკავშირისკენ აღებული კურსი და პარალელურად მოწესრიგდეს რუსეთთან ურთიერთობა?**

– რა თქმა უნდა, შესაძლებელია, ჩვენი „ეურსი“ ვეროკავშირისკენ და ნატოსკენ პირობითია, იქ ჩვენ არავინ გველის, ცხოვრება კი გვიბიძგებს, რუსეთს დაუახლოვდეთ და სარგებელი ვნახოთ ეკონომიკურ ურთიერთობებში, გავაცოცხლოთ კულტურული და ჰუმანიტარული კავშირები. ვეროკავშირ-ნატოსკენ აღებული „ეურსი“ კი იყოს კურსად, პრობლემას ვერ ვხედავ, იმეზა-ურონ მაია ფანჯიკიძემ და ალექსი პეტროვიშვილმა დასავლეთის ქვეყნებში, აკეთონ ლამაზი განცხადებები, შესანიშნავია. ვეროკავშირის ბაზარი პირდაპირ თუ ირიბად, ჩვენთვის დახურულია, სამწუხაროდ, თორემ თვითმიზანი არ არის მაინცდამაინც რუსულ ბაზარზე ორიენტაცია. ისევ და ისევ რეალობიდან უნდა გამოვიდეთ.

**– რუსეთთან ურთიერთობის მოწესრიგება იქნება თუ არა დაკარგული ტერიტორიების დაბრუნების გარანტი?**

– ჯერ უნდა გავერკვეთ, რას ნიშნავს ჩვენთვის დაკარგული ტერიტორიების დაბრუნება. კონკრეტულად როგორ მოიაზრებს საზოგადოება ამ ტერმინს? აფხაზეთი და ოსები ჩვენი ყმები უნდა გახდნენ? ამ ტერიტორიებზე მარტო ქართული დროშა უნდა ფრიალებდეს? იქ ეთნიკურად ქართული ჯარი და პოლიცია უნდა იდგეს? თანამდებობის პირები თბილისიდან უნდა ინიშნებოდნენ? აი ეს და კიდევ მრავალი სხვა კითხვაა პასუხგანაცხადში, ჯერ ისევ და ისევ ქართულ საზოგადოებაში. საოცარია, ამ თემებზე არანაირი დისკუსია არ მიმდინარეობს. არ ვიცი, რა გვინდა და ვითხოვთ იმას, რაც არ ვიცი! როდესაც გავერკვევით, რა გვინდა, ალბათ შემდეგ უფრო გასაგები იქნება, რას უნდა ველოდოთ იმავე რუსეთისაგან. ერთი კია, რომ რუსეთის გარეშე აფხაზეთთან და ოსებთან დი-

ალოგი არ გამოვა, ჩვენ კი ვეძახით მათ „მშებს“, მაგრამ ისინი სხვა აზრზე დგანან – გამომდინარე ბოლო ოცდახუთწლიანი ისტორიის პრაქტიკიდან, რომელიც სააკაშვილმა „დაავიროგინა“ 2008 წელს.

**– ცოტა ხნის წინ საქართველოს სტუმრობდნენ რუსი ჟურნალისტები და ექსპერტები, რა იყო ამ ვიზიტის შედეგები და სამომავლო პერსპექტივები.**

– ეს იყო უმაღლესი კლასის სპეციალისტთა დელეგაცია, მათ მსტერ-კლასები ჩაუტარეს დამწყებ ქართველ ჟურნალისტებს. პარალელურად ჩამოსული იყო ორი პოლიტოლოგი, რუსეთის საერთაშორისო ურთიერთობათა ინსტიტუტის მეცნიერთანამშრომლები, ნიკოლაი სილავეი და ანდრეი სუშენცოვი, რომელთაც მეტად საინტერესო, დაბალანსებული და სიღრმისეული მოხსენება წარმოადგინეს ქართულ-რუსული ურთიერთობების აწმყოსა და პერსპექტივების შესახებ. სააკაშვილის პროპაგანდა გვაჩვენებდა, რომ რუსეთი არის მხოლოდ ტანკები და კალაშნიკოვის ავტომატები, ისიც დაჟანგული, მაგრამ ვინც ამ მოხსენებას – ანალიზს წაიკითხავს, მიხვდება, რომ თანამედროვე რუსეთი ბევრად უფრო განვითარებულია, ვიდრე ზოგიერთს ჰგონია, რუსეთში არიან სპეციალისტები, ვინც ურთულეს პოლიტიკურ პრობლემებს კონსტრუქციულად, ფხიზლად და სერიოზულად უყურებს. აშკარაა მოხსენების ავტორთა კეთილგანწყობა საქართველოს მიმართ. ეს იყო პირველი ნაბიჯი, დაიწყო რუს და ქართველ ექსპერტთა დიალოგი და ამ დიალოგის შედეგად მიეწოდოს რეკომენდაციები ორი სახელმწიფოს ხელისუფალთ. სილავეის და სუშენცოვის ჩამოსვლა არ იყო უბრალოდ კერძო პირთა ვიზიტი, მას დიდი მნიშვნელობა აქვს და მის უკან რუსეთის პოლიტიკური ისტებლიშმენტის პოზიტიური დამოკიდებულება დგას. მინდა ვისარგებლო შემთხვევით და თქვენი გახეთის საშუალებით მადლობა გადავუხადო შინაგან საქმეთა სამინისტროს, რომელმაც ჩემი და შოთა აფხაიძის ოფიციალური მიმართვის საფუძველზე გააუქმა სააკაშვილის რეკომენდაციის პროვოკაციული შეზღუდვები საქართველოში რუსი ექსპერტების ჩამოსვლასთან დაკავშირებით. ნაც-ბანდას ასეთი ტიპის რუსი ექსპერტების ჩამოსვლა სწორედ იმიტომ არ აწყობდა, რომ ისინი რუსეთს ღირსეულად წარმოადგენენ და ყველა პირობას ქმნიან, საქართველოსა და რუსეთს შორის თანახმორეგულირებელი დიალოგის დასაწყებად.

ესაუბრა შორენა ბონდლაძე საქინფორმი



რეზო ჩხეიძე – ”იუნესკომ ეს წელი “ჯარისკაცის მამის” ფლად ბამოაცხადა და სულ მალე აღნიშნავენ ამ თარიღს”

...თბილისში მაშინ მეტი სივრცე იყო და მეტი ჟანგბადიც. გარეგნულად ასე ჩანდა. შიგნით, გულის გულში რა ხდებოდა, ამას მეტი იტყვიან, როდესაც ეროვნული მოძრაობის მკვლევარები დაწერენ, რომ 60-იანი წლებიდან კიდევ უფრო გაძლიერდა დისიდენტური მოძრაობა. თავისუფლების ჩვენთვის დახურული ქვეყნიდან როგორცაა მინც ალწვეს ხმა მოდური ტენდენციების შესახებ და თბილისელი გოგონები თამამად იმოკლებენ კაბებს... საქართველო უახლესი ისტორიის ჭრილობებს ჩუმად იშუშებდა იმ გარემოში, სადაც ჩართული ტელევიზორიდან საინფორმაციო გადაცემები მხოლოდ “დიადი ქვეყნის” წარმატებებზე გიყვებოდა, სადაც არავინ აჩენდა გულზე დაკიდებულ ჯვარს, სულში ჩარჩენილ ნაღველს, ტკივილს, რომელსაც ატარებდა. სწორედ ამ პერიოდში შეიქმნა ფილმი, რომელზეც უკვე 50 წელიწადია, აღფრთოვანებით ლაპარაკობს მსოფლიო, – “ჯარისკაცის მამა”. მაშინ ქართველმა მკვლევარებმა რეზო ჩხეიძის ეს ახალი შედეგები, რომელიც ჯერ არავინ იცოდა, რომ საუკუნის ფილმად დარჩებოდა, ისე მიიღო, როგორც ბუნებრივი, ჩვეულებრივი... თითქოს ასეც უნდა ყოფილიყო, რადგან შეჩვეული იყო შედეგების ტკბობას. სერგო ზაქარიაძემ სცენარის წაკითხვის შემდეგ ფეხზე წამომდგარმა დასვა კითხვა, – ნუთუ მე ისეთი ბედნიერი ვარ, რომ ამ როლს შევასრულებ?!

ბატონ რეზოს “სამების” მონასტერში ვესაუბრე.

– პირველი თოვლი იყო თბილისში. სცენარი უკვე მქონდა. სულიკო ქვინტიამ რამდენიმე დღით ადრე მომიტანა და ეს 8 თუ 9-გვერდიანი სცენარი გახდა ჩემი ფიქრის მთავარი საგანი. ვფიქრობდი, რომელი დამეკუთვნებოდა მთავარ როლში. ტროლეიბუსში ვიჯექი და რუსთაველის პროსპექტს გავეურებდი. მარშრუტი: მოედნიდან – ოპერისკენ. რუსთაველის თეატრის გვერდით ფორტოპარატების მღალახის რკინიგზისკულებთან მოაჯირის ვიღაც კაცი გადააჟღერებდა და რაღაცას ჩასცქეროდა. ღონიერი სხეული, ძლიერი ფეხები, გაშლილი მხრები, მყარი დეკორის პოზა... ტროლეიბუსი მიიღო, მე ისევ ამ კაცს მივჩერებოდი. ჯერ ისევ ვხედავდი... იმ დროს, როცა მღალახის ვიტრინას მიჩერებული კაცი ჯერ კიდევ ჩემი მხურის არეში იყო, ის წელში გაიმართა და მოტრიალდა. ვიცანი. ან როგორ ვერ ვიცნობდი – ეს ხომ სერგო ზაქარიაძე გახლდა! ჩემმა ვიწრომ, რომელიც მხოლოდ იმით იყო დაკავებული, რომ გიორგის როლის შემსრულებელს დაეძებდა, ეს კაცი თითქოს პირველად დამანახა. მეორე დღით დავეურეკე და კინოსტუდიამ დაგპატივე. ახალი სცენარის გასაცნობა.

– სულიკო ქვინტი, რამდენადაც ვიცი, თქვენი თანაკურსელი და მეგობარი იყო. როგორ მოუვიდა ამ სცენარის დაწერის იდეა? “ჯარისკაცის მამა” ერთად ჩაიფიქრეთ თუ ეს მთლიანად მისი წარმოსახვის ნაყოფი იყო?

– დიახ, მე და სულიკო მეგობრები ვიყავით. მოსკოვში მე კინოსარეჟისორო, ის კი კინოსასცენარო ფაკულტეტზე ერთადერთად ვსწავლობდით. ორი, ერთნაირი ინტერესის მქონე, ერთი ქვეყნის შვილი წარმოუდგენელი იყო, არ დაემეგობრებულყავით. “ჯარისკაცის მამა” სულიკოს იმ გადატანადა რამა დააწერინა, რომლის მონაწილეც თავად იყო. ის სპოთარი ნებით, მონახლესედე წაიდა ომში. ამიტომაცაა ეს ფილმი მართალი. სცენარის იდეა და შესრულება მთლიანად მას ეკუთვნის, მე კი პირველი წაკითხვისთანავე მივხვდი, რომ ეს გვერდზე გადასადები სცენარი არ იყო. ნებისმიერ ტრაგედია თაგის რომანტიზმი ახლავს, ხელოვანის დანიშნულება კი სწორედ ამის დაფიქსირებაა.

– ბატონო რეზო, “ჯარისკაცის მამას” უკვე მერამდენედ ვუყურებ და ისევ აღმოვაჩინებ ახალი დეტალები. პირველივე სცენაში, როდესაც კახელი გლეხი, გიორგი შეილის მოსახსულებლად ფრონტზე მიდის და სოფელს ემშვიდობება: – გზა მშვიდობისა, გიორგი! – ქვეს ყორღანს ხელს ყოფს და გზას ულოცავს თანასოფელი ქალი. პირველად სწერს თითქოს. მერე იქვე: “რას შერბები, გიორგი, დღესულობ?” “ილოცოს, თუ გული ითხოვს, ილოცოს”... გამიკვირდა – როგორ ახერხებდით ამას? “ჩვენ ეხოში” – ხატო, “ღიმილის ბიჭები” – ეკლესიის სცენა; მაშინ ეს ყველაფერი საოცრებად ჩანდა. – ვწუხვარ, რომ ამ მხრივ უფრო მეტი ვერ

შეგქელი. გაინტერესებთ, როგორ იქმნებოდა ფილმი. მინდა, ამასთან დაკავშირებით ვთქვა, თუ როგორ გარემოში იქმნებოდა ის. საქმე ის გახლავთ, რომ მთელი ჩემი არსებობის მანძილზე ვერძნობდი, პატრიოტული განწყობილება ხალხში ყოველთვის იყო. ამდენად, რუსეთთან დამოკიდებულება, თემა, რომელიც ახლაც აქტუალურია, მაშინაც საინტერესო იყო. ტყუილად არ იყო ახლა პატრიარქი იქ წასული. ეს პოლიტიკა რომ სახიანო იყოს საქართველოსთვის, პატრიარქი არ წავიდოდა...

– ფილმში არის მომენტები, რომელზეც ძალიან ბევრი ითქვა. ვთქვათ, – სცენა ვენახში. ეს გასაგებია – გასაცარი სამხახიოთ ხელოვნება, ჩანაფიქრი, ყველაფერი ერთად, მაგრამ ნაკლები ითქვა იმაზე, რაც უფრო მეტად რეისორის ნაშრომია. მხედველობაში მაქვს სცენა, სადაც გიორგი ტანკებს გადაუდგება. ხომ არ ვცდები შეფასებაში?.. როგორ იღებდით იმ სცენას?

– არა, მართალი ხართ. გადაღებები ბექობზე მიმდინარეობდა. ტანკები კორიანტელს აყენებდნენ, ბატონი სერგო კი ამ კორიანტელში დარბოდა და შვილს ეძახდა. რამდენიმე რეპეტიცია გავიარეთ მიყოლებით. სანამ გადაღებას დავიწყებდით, შევისვენეთ. სწორედ ამ დროს მოვიდა წინამძღოლი ტანკის ლეიტენანტი ჩემთან და მეუბნება: “მომისმინეთ, უთხარით თქვენს მოხუცს, ასე ახლოს ტანკთან ნუ მოდის, პირდაპირ მუხლზეს უგარდებთ ქვეშ; გადაუვლით და მერე პასუხისმგებლობა მიმცემთ. გააფრთხილეთ თქვენი მოხუცი!” იმან რა იცოდა, ვისზე საუბრობდა?! მოკლედ, გაეფრთხილეთ ბატონი სერგო და, – უჰ, კაცო, ეგ რა მიქნია, აღარ ვიზამ ასეთ, – შემირდა. დავიწყეთ გადაღება და რას არ იზამს! თავით უხტებოდა ტანკებს “გუსენიცებო!” მადლობა დმეტრის, რომ კარგად დამთავრდა ყველაფერი.

– ისე მიყვებით, თითქოს გუშინ მოხდა. საინტერესოა, ყველაფერი გეგმის მიხედვით მიდიოდა თუ გაუთვალისწინებელიც შეგემთხვათ რამე?

– მეღიშება ახლა. გახსოვთ ის ცნობილი პლაკატი, სადაც სერგო ავტომობილზე ხელში? ყველას ჰგონია, რომ ეს კადრია ფილმიდან, სინამდვილეში კი ასე არ არის. ასეთი სცენა იყო ჩაფიქრებული: ბატონი სერგო ხელავდა, როგორ ცდილობდა ჩვენი ტანკი მტრის თვითმფრინავისთვის ტყეში შეესწრო. მოკლედ, მისდევდა ამ ტანკს ავტომობილზე უკლები, “გოდერძის” ძახილით და, როგორც შეეძლო, იცვალა. გადავიღეთ ტანკისა და გიორგის სცენა და აღმოვაჩინეთ, რომ ისეთი თვითმფრინავი, როგორცაც მაშინ გერმანელები დაფრინავდნენ, მსოფლიოში აღარ არსებობდა. შეაწუხდით, რადგან ის ძალიან კარგი სცენა დასრულებას მოითხოვდა. მერე დიდი გაჭირვებით, რაღაც მსგავს თვითმფრინავს მივაკვლიეთ. როგორც იქნა, მოვირინდა ეს მფრინავი ამ ნაოცნებარი თვითმფრინავით და საქმიანად მოითხოვა, ავტოხსნა მისთვის, თუ რა ევალებოდა. ბუნებრივია, ავტოხსენით, რომ მიწასთან რაც შეიძლებოდა ახლოს უნდა ეფრინა, რომ დევნის ყველატი გაგვემძაფრებინა, და გადასადები მივიდნის მომზადება შეუდექით. ჩვენმა გახარებულმა პირობებშიცაა, რომ ბოლოს და ბოლოს, მივადვით საწადელს, დიდი მონდომებით დანაღმა ის ადგილები, რომლებიც მოეუნიშნებოდა და დაიწყეთ გადაღება. აფეთქებები სწორედ მაშინ უნდა მომხდარიყო, როდესაც თვითმფრინავი იმ ადგილის თავზე იქნებოდა. მოკლედ, ომის საშინელი, დაუნდობელი სცენას ვიღებდით. არადა, აღმოჩნდა, რომ ზედმეტი მოგვივიდა. ერთი ნაღმი ისე აფეთქდა, რომ მიწასთან ახლოს მყოფ თვითმფრინავს ცალი ფროა დაუხიანა. გადმოვიდა ის კაცი თვითმფრინავიდან. სრულიად გადათვრებული იყო შიშითა და სიბრაზით. მანამდე გაიძახოდა – იოლი ამოცანა დამისახვედა! – ბოლოს კი კარგად გვაგინა და გვლანძმა და ხმას როგორ ამოვიღებდით?! უკვე ფილმის გადასადებად განკუთვნილი დღეები გვეწურებოდა და დრო აღარ გვეყო ახალი თვითმფრინავის მოსაძიებლად. ალბათ ვეღარც ვიპოვიდით მსგავს ვერაფერს. ასე რომ, კადრი მხოლოდ პლაკატზე დარჩა.

– კინო სინთეზური ხელოვნებაა და არ შეიძლება, არ ვისაუბროთ იმ გუნდზე, რომელიც ამ ფილმს ქმნიდა. როგორც ტიტრებში აღვნიშნეთ, საკმაოდ ბევრი ადამიანი მონაწილეობდა. – ფილმის კომპოზიტორი სულხან ცინცაძე გახლდათ. ამით ბევრი რამე ვთქვი... მის

მუსიკას კი თბილისის რადიოსა და ტელევიზიის სიმფონიური ორკესტრი ასრულებდა, ლევან კილაძის დირიჟორობით. მყავდა ორი არანჟჟურები ოპერატორი – დევ სუსოვი და არჩილ ფილიპაშვილი. მართლაც ძლიერი გუნდი იყო.

– ფილმში ბევრი კადრი ჰგავს ნახატს. უხერხულია, მაგრამ მაინც მინდა გითხროთ, – ეს მხატვრის დამსახურებაა თუ მთლიანად თქვენი?

– ვიცნობ რეჟისორებს, რომლებიც კადრში მხატვარს არ ახედებენ. ანუ მხატვრის ფუნქცია მხოლოდ სამუშაო ფონის მომზადებაა, მერე მას არავინ არაფერს ეკითხება. მე და თენგიზ აბულაძეს წესად გვექონდა, რომ მხატვარს აუცილებლად შეემოწმებინა კადრი. ასე იყო “ჯარისკაცის მამის” შემთხვევაშიც. პირველად ამ წესის სიკეთე “მადანას ლუგჯანზე” გამოვცადე. მგონია, რომ “ნატურის ხემატ” ბევრი მოეგო ამით. “ჯარისკაცის მამა” კი, თქვენ თავად აღნიშნეთ, რომ კინონახატია.

– ფილმს სამხედრო კონსულტანტი მყავდა – ვლადიმეროვი. ამ კაცმა მართლაც გაგიწიათ დახმარება თუ ეს ფორმალბა იყო, როგორც ბევრი სხვა რამ კომუნისტების დროს?

– ჩვენი სამხედრო კონსულტანტი, ვლადიმეროვი ომის დროს არტილერიის ვაჟ-ერალ-ლიტენანტი გახლდათ. ამას იმიტომ აღვნიშნავ, რომ არტილერიისტი ყველაზე კულტურულ ხალხად მიიჩნევა არმიასში. ამის მიხედვით ის არის, რომ მათ მათემატიკური მეცნიერებების ცოდნა მოეთხოვებათ, რათა დაეკონტროლებინათ მოვალეობა შეასრულონ. ამდენს იმიტომ ვაქვებ ახლა, რომ ეს კაცი მართლა ძალიან დაგვეხმარა. მერე, როდესაც ფილმი დასცავი გახდა მოსკოვში, ზუსტად ამ ჰკეანიანი კაცის ნათქვამმა გადაგვარჩინა. კარგად მახსოვს ის დღე – გადაღებისთვის ვეშაღებოდი, ბიჭები სანჯარში ისხდნენ და ყველამ იცოდა, რომ დაიწყებოდა გადაღება და გერმანელები შეტევაზე გადმოვიდოდნენ. დადიოდა ეს ჩვენი კონსულტანტი და ათვალიერებდა, ყველაფერი წესრიგში იყო თუ არა. წესრიგის მოყვარული კაცი იყო. გაეფრთხილეთ ერთ ჯარისკაცს შენიშვნა მისცა, – საყველო რატომ არ გაქვს შეკრული?! – რა დროს საყველო, სიკვდილი ველოდებითო! – იხუმრა ჯარისკაცმა. – სიკვდილის წინ ყველა ადამიანი ფიქრობს, როგორი იქნება მისი გარეგნობა სიკვდილის შემდეგო, – ხუმრობა არ მიიღო ვლადიმეროვმა. მაშინ ჯარისკაცმა ბატონ სერგოზე მიუთითა: ის მთლიან გადავლილი იყავი. იცით, როგორ შეიცხადა ვლადიმეროვმა ეს საქციელი? – მაგრამ ის ხომ ჯარისკაცი არ არის, ის ხომ გლეხიაო!.. აი ამ ფრანჯამ, რომ გიორგი მახარაშვილი ჯარისკაცი კი არა, გლეხია, გადაგვარჩინა, როდესაც მოსკოვში თავდაცვის სამინისტროში ვიყავით დაბარებული იმის გამო, რომ გაუბედურ და ჩინით უფროსი ვაცემინეთ მთავარ გმირს. სხვათა შორის, არავინ გვედავებოდა იმაზე, რომ საქმიანად რუსი კვლავა. სამხედრო ჩინის უპატრონეებლობას კი არაფრით გვაპატიებდნენ, რომ არა ეს ჩვენი კონსულტანტი, გლეხია? თუ გლეხია, ვაღებულელი არ არის, ვინმეს დაემორჩილოს! ამიტომაც ერთი სილის გაწვინა ჩვენც შეგვრჩა და გიორგი მახარაშვილსაც.

– გადაღებებში მოსკოვის, ბალტიისპირეთისა და ამიერკავკასიის საჯარისო ნაწილები მონაწილეობდნენ. გერმანიის კადრები როგორ გადავლიეთ?

– იქ ტანკებს, რა თქმა უნდა, ვერ წავიყვანდით. ამიტომ მხოლოდ ფონს ვიღებდით გერმანიაში. ძალიან მარტივად იყო ყველაფერი. განცხადებით უნდა მიგვემართათ თავდაცვის სამინისტროსთვის და მძიმე ტექნიკასაც და საჯარისო ნაწილებსაც ულაპარაკოდ გვაწვდიდნენ. ყველა მასობრივი სცენა ნამდვილი ჯარისკაცების მონაწილეობით შევასრულეთ. სიხარულით მონაწილეობდნენ ის ბიჭები ჩვენს ფილმში, არავის დაუწუწუნია, მიუხედავად იმისა, რომ ფილმის გადაღების პროცესი, ვინც იცის, დამთანხმება, რომ საკმაოდ დამძლეულია.

– “ჯარისკაცის მამის” პირველი ჩვენება... – შეიძლება გაგიკვირდეთ, მაგრამ ფილმი პირველად პოინტო სასახლეში ვაჩვენეთ. იქ კინო და თეატრალური წრეები მაშინაც იყო. მოკლედ, კინოსა და თეატრის მომავალი მუშაობები დავასწარით პრემიერას. ბავშვები ყველაზე ობიექტური შემფასებლები არიან. მათ სახეებით დავრწმუნდი, რომ ფილმი გამოვიდა.

– თავისი ბედი დაწყება ყველაფერს. ფილმი 50 წლის წინ დაამთავრეთ და მასზე მუშაობა ახლაც გრძელდება. აი, ამდენი წლის, ამდენი აღიარების შემდეგ, თქვენი ფილმი პოლიფილმის პროექტში მოხვდა და ახლა “ჯარისკაცის მამა” ფერადია. ეს თქვენი ინიციატივა იყო?

– არა, მათ თავად მომმართეს. სხვათა შორის, არ მინდოდა ფილმის გაფერადება, რადგან მეშინოდა, ფერებს დრამატიზმი არ წაეშალა ფილმისთვის. ამიტომ სინჯები მოვიხილე. აკეთებდნენ სინჯებს და მიგზავნიდნენ. მერე მივხვდი, რომ სულ ტყუილად ვშიშობდი, მაგრამ ჩემი მოთხოვნა, რომ ფილმში არ შესულიყო მყვირალა ფერები, ბოლომდე უცვლელი დარჩა. იუნესკომ ეს წელი “ჯარისკაცის მამის” ფლად გამოაცხადა და სულ მალე აღნიშნავენ ამ თარიღს.

– “ღიმილის ბიჭები” სხვათა შორის ფილმი, მაგრამ ისევ – ომზე. რატომ აირჩიეთ იგივე თემა?

– ეს ბავშვობაში დადებული ფიცის ასრულება იყო. ჩემი კლასიდან ომში ოთხნი დაიღუპნენ. ახლაც ვხედავ იმ სურათს. გაგანია ომი იყო. თბილისში თუ ერთად შეკრებილ ხალხს დაინახავდი, ეს იმას ნიშნავდა, რომ ქუჩაში ჯარისკაცი გამოჩნდა და ხალხი მას ეხვეოდა. ეკითხებოდნენ ამბებს, კანფეტებს, თეთრ პურს უხურავდნენ ხელებში. მე კამოზე ვსწავლობდი, ჭავჭავაძის სახელობის მესამე სკოლაში. ერთად გამოვდიოდით ბიჭები პლენარზე, მოვინდომე მოვდიოდით და მერე ვიშვებოდით; ზოგი ფეხით ავრძელებდა გზას, ზოგი – ტრამვით... იმ დღესაც ასე ერთად მოვდიოდით და დაინახეთ გუნდად მომავალი ხალხი. განერდნენ ერთ ადგილას. ვდავავრთ და ვუყურებთ. დგას ლამაზი ყმაწვილი, საბჭოთა კავშირის გმირის ორდენი და ტანკისტი ნიშანი აქვს მკერდზე და ყველა რაღაცას ეკითხება. თავადაც დაგვინახა და დაგვიძახა, – რა გინდათ? ჩვენი კლასელის, ლევან ჩხიკვიძის ამბავი გვირდოდა გავგეგო... პოლა, გაეფრთხილეთ კურსკის ბრძოლის ამბავი, სადაც 3.000 ტანკი მონაწილეობდა. იქ ეს ჩვენი ლეკანიც იყო, რომელიც ომში წასვლამდე ჩემს დადგულ სასკოლო სპექტაკლში გიორგი სააკაძის როლს ასრულებდა... ქუჩაში ვიდექით, წინ ეს უცნობი, ახალგაზრდა ლამაზი ბიჭი გვედგა თავიდან, რაკი დაგვინახა სახელი გაიგონა. – ერთ ტანკში ვისხედით; ტანკს ნაღმი მოხვდა, ააღდა; მე ამოვასწარი, ლევანმა კი – ვერაო.

– ყველა ის ჩინი გაქვთ მიღებული, რაც კი საბჭოთა რეჟისორს შეიძლებოდა მიეღო, და კიდევ ერთი საპატიო წოდებაა – მსოფლიოს მშვიდობის ელჩი, და ახლა ეს ელჩი სამების მონასტერში ცხოვრობს.

– აქ პატრიარქმა მომიპატივა და პერიოდულად ვცხოვრობ ხოლმე... აქ ყოფილა ერთი კარგი სტატია დამაწერინა. კოკისპირული წვიმა იყო, ხანდახან ელვა გამოანათებდა. ჩემი ფანჯრები სამების გადასცქერის. ვუყურებ და ვხედავ, რომ ეს სამება კი არ არის, ნოეს კიდობანია. ჩავდივარ, ტაძარში შევიდვარ და ახლა იქ ვხედავ, რომ ეს ნამდვილად, ნოეს კიდობანია და მის საჯესთან პატრიარქი დგას. დავერე მერე ეს...

სამებიდან თავდადართუ ვეშვები და თბილისი რატომაც, უფრო ვიწრო მეჩვენება. ვფიქრობ, სწორად მოვიქეცი, ბატონ რეზოს პოლიტიკაზე რომ არ ვესაუბრე. მთავარი ხომ სხვაა – რეზო ჩხეიძემ მთელ საბჭოთა დაუფო მახე – გიორგი მახარაშვილი ჯარისკაცი არ არის, ის გლეხია! მან ფილმი ომზე კი არა, ქართულ უტებს სულზე გადაიღო, სამაჟო ქართველ გლეხკაცზე, რომელსაც ყველაზე უკეთ შეუძლია ავისა და კარგის, თორისა და შავის გარჩევა. ასე ხდება – გაგა კიდევ 50 წელიწადი და ვიღაც ჩემნაირი ახალგაზრდა ქალი ჩვენი დროის აღწერას ასე დაიწყებს: – თბილისი მტერიანი იყო და ეჭვიანი, მაგრამ ელანს მთაზე ამაყად იდგა პირველყოფილი სილამაზის სამება. ეს ნამდვილად ვიცი! სხვა რა დარჩება, იხილეთ 50 წლის შემდეგ.



დ. ცუცქერიძე

სპორტული კუთხე მიჰყავს შურნალისტ ბიორბი ჯალაღანიას ოლიმპიადა ჭიდაობის ბარეში – საქართველო დანებებას არ აპირებს



დამოუკიდებელი საქართველოს ისტორიაში ოლიმპიურ თამაშებზე 25 მედალი გვაქვს მოპოვებული. მათგან 15 ჭიდაობაზე მოდის. განუმარტავთ: სპორტის ამ სახეობაში შედის თავისუფალი და ბერძნულ-რომაული სტილით ჭიდაობა (ძიუდოს ცალკე ფედერაცია აქვს). 12 თებერვალს ქართველთათვის საგანგაშო ინფორმაცია გაერცვლდა – საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის დღის წესრიგში დადგა ჭიდაობის თამაშებიდან ამოღების საკითხი. საბოლოო პასუხს სექტემბერში, ოლიმპიური კომიტეტის სესიაზე მივიღებთ.

იყო დრო, როცა საქართველოს მოჭიდავეები თავიანთი დიდების ზენიტში იყვნენ და ისე არ ჩაივიდნენ ოლიმპიური თამაშები ან მსოფლიო ჩემპიონატი, რომ ორი-სამი ოქროს მედალისთვის არ “ვაგვეტანებინა” ხელი.

მთელ მსოფლიოს პირზე ეკერა ციმაკურთხის, მაისურაძის, კარტოხიას, ბაღვაძის, აბაშიძის, ქორიძის, რუბაშვილის, საღარაძის, ბერაიშვილის, თედიაშვილის და სხვა უძველეს ქართველ ფალანგთა სახელები. საქართველო საეხებით სამართლიანად ითვლებოდა დევგმირთა აკვნად. უბანს ვერ ნახავდით საქართველოში, რომ თავისი საჭიდაო დარბაზი არა ჰქონოდა აღარაფერს ვამბობთ რაიონებზე, რომლის საჭიდაო მოედანზე გამარჯვების მოპოვება ხშირად

მსოფლიო ჩემპიონებსაც კი უჭირდათ, იმდენად დიდი იყო ქვეყნის შიდა სპორტული კონკურენცია.

როგორც იტყვიან, სპორტული ცხოვრება დულდა და გადადიოდა, ქართველ სპორტსმენებს კი ვარჯიშის კარგი საშუალებაც ჰქონდათ და დასვენებისაც. და ყველაფერი ეს ხდებოდა იმ არც თუ შორეულ კომუნისტურ წარსულში, რომელსაც დღეს ასე ხელაღებით ღანძავენ ქვეყნის დამაქცევარი ნაციონალები და მათი “ბელადი” სააკაშვილი. არ მინდა ყველაფერს ხაზი გადავუსვა, მაგრამ არც იმის აღნიშვნა არ შეიძლება, რომ ქართული სპორტი ზენიტში სწორედ იმ ავღსახსენებელი სოციალიზმის დროს იმყოფებოდა. ამის დასტურად თუნდაც თბილისის “დინამოს” მიერ 1981 წელს აღებული ევროპის თასის მფლობელთა თასის აღება შეიძლება დავიმოწმოთ. ახლა კი ამგვარ “ნადავლზე” ოცნებაც კი აღარ შეგვიძლია...

წარსულში მედალების რაოდენობასა და დღევანდელ პროცენტულ წილზე იმიტომ გავამახვილებ ყურადღებას, რომ ნათლად დაგვეჩვენოს, რამდენად არასასურველია საქართველოსთვის ოლიმპიადის პროგრამიდან თავისუფალი და ბერძნულ-რომაული ჭიდაობის ამოღება. ამ ამბავს ჭიდაობის ფედერაციის პრეზიდენტი ლუკა კურტანიძეც გამოეხმაურა:

– საქართველო პატარა ქვეყანაა, არც იმ ხალხს შორის გვეყავს წარმომადგენელი, რომლებმაც ჩვენი სახეობის ამოღების რეკომენდაციას დაუჭირა მხარი. 14 წარმომადგენელიდან ეს რვაა ვააკეთა. სამწუხაროდ, ვერაფერს შევცვლით. თუ 2020 წლის ოლიმპიადის პროგრამიდან ჭიდაობა მართლაც ამოიღეს, საქართველო ბევრს დაკარგავს.

თუშეცად... ჯერ არაფერია დაკარგული. სექტემბრამდე დიდი დროა. ნუთუ არ შეიძლება, ქართველებმა სხვა ქვეყნები შევიამხანავოთ და საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის საშემოდგომო გადაწყვეტილებაზე ვიმოქმედოთ?! მსგავსი

შემთხვევა კალათბურთში მოხდა: საქართველოს ნაკრებს ევროპის 2011 წლის ჩემპიონატზე მოსახვედრად ცოტა დააკლდა. ჩვენი კალათბურთის ფედერაციის პრეზიდენტი უკრაინელ და იტალიელ კოლეგებთან ერთად სხვა ფედერაციებზე აიყოლიეს და ფიბა-ევროპა ევროპასკეტის მონაწილეთა რაოდენობის 16-დან 24-მდე გაზრდაზე დაიყოლიეს. ასე მოხვედით პირველად კონტინენტის უმთავრეს საკალათბურთო ფორუმზე.

როგორც ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტში გვითხრეს, შესაძლოა, ჭიდაობის ოლიმპიადის პროგრამაში შენარჩუნებისთვის ბრძოლას სწორედ საქართველო ჩაუდგეს სათავეში. მაგრამ ვიდრე ამ თემამდე მივალთ, ოლიმპიური კომიტეტის ვიცე-პრეზიდენტი ელგუჯა ბერიშვილთან ერთად გავაანალიზოთ, რამ განაპირობა ჭიდაობის თავზე დიდი კითხვის ნიშნის გაჩენა.

– საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის ქართვის მიხედვით არსებობს ჯგუფი, რომელიც ოთხწლიან შუალედში სწავლობს სპორტის სხვადასხვა სახეობას. იკვლევს მათ 40 კრიტერიუმით, რომელთაგან მნიშვნელოვანია პოპულარობა, სატელევიზიო რეიტინგი, ბილეთების გაყიდვა, დოპინგი... როგორც ირკვევა, 12 თებერვლის შეხვედრაზე აღმასრულებელი საბჭო სწორედ ზემონახსენები კომისიის მოხსენებას დაეყრდნო და 8 ხმით ექვსის წინააღმდეგ ჭიდაობის ოლიმპიადიდან ამოღების რეკომენდაციას დაუჭირა მხარი. ბატონი ელგუჯას თქმით, ასეთი მოქმედებით ოლიმპიურმა კომიტეტმა ჭიდაობის საერთაშორისო ფედერაციას შეფერხება მისცა და თუ ეს უკანასკნელი მას არ გაითვალისწინებს, ოლიმპიურ ოჯახსაც დაემშვიდობება. საინტერესოა, რა გაფრთხილებაზეა ლაპარაკი? მოგახსენებთ: იურიდიულად დამტკიცებული არ არის, მაგრამ ზურგს უკან ბევრი მსჯელობს ჭიდაობის საერთაშორისო ფედერაციაში არსებულ კორუფციაზე. ეს ერთი კუთხით ლონდონის ოლიმპიადაზეც გა-

მონდა, როცა ქართველი (და არა მხოლოდ...) სპორტსმენები მსაჯების ალოგიკური მოქმედების შედეგად დაისაჯნენ. ერთი მაგალითის მოყვანაც შეიძლება: ახერბაიჯანი ჭიდაობის საერთაშორისო ფედერაციის ოფიციალური სპონსორია. ეს თავისთავად კითხვის ნიშნებს ბადებს, თუმცა არ ვამტკიცებთ, რომ ამის გამო შეჯიბრებებში ახერბაიჯანელ სპორტსმენებს ეხმარებიან.

ოლიმპიური კომიტეტის ვიცე-პრეზიდენტი ისიც გვითხრა, რომ ეროვნულ კომიტეტებს არ აქვთ უფლება ოლიმპიადის მასპინძელი ქალაქის შერჩევისა და ამა თუ იმ სახეობის ოლიმპიადიდან ამოღების საკითხში, თუმცა...

– ჩვენი მხრიდან 12 თებერვლის გადაწყვეტილებაზე რეაქცია აუცილებლად იქნება. საქართველოს გარდა ბერძნულ-რომაულ და თავისუფალ ჭიდაობაში არაერთ ქვეყანას აქვს წარმატება. ლონდონში, ამ სახეობებში 40-მდე სახელმწიფოს წარმომადგენელმა მიიღო მედალი – იაპონიამ, აშშ-მ, რუსეთმა... ამიტომ, ოლიმპიური თამაშებიდან ჭიდაობის ამოღების წინააღმდეგ ბევრი სახელმწიფოს სპორტული წარმომადგენლობა წავა და კოლექტიური მიმართვაც არ დააყოვნებს. თუ საჭიროება მოითხოვს, ორგანიზატორი საქართველო იქნება. ამის საჭიროება კი ნამდვილად არსებობს.

8. სიმონიშვილი



გამოვიდა პირველი ტომი სერგეი კრემლიოვის წიგნისა “გამრია – XXI საუკუნის საუკეთესო მენეჯერი”. გამოცემა განხორციელდა სახალხო მოძრაობა “სამეგრელოს” მხარდაჭერით. წიგნის შექმნა შეიძლება ზუგდიდში, რუსთაველის ქ. №68-ში, სახალხო მოძრაობა “სამეგრელოს ოფისში. ტელ. 599.209.624

თბილისში წიგნის რეალიზაცია მოხდება ყოველ ოთხშაბათ დღეს, დილის 9 საათზე, ბაქრაძის ქ. №6-ში (დიდუბე). ტელ. 599.573.322.

საბამოცემო ჯგუფი



ივანიშვილი: „არ ვიმოქმედებთ იმის მიხედვით, თუ რა იწერება საზღვარბარეთი“

ფაქტია, რომ ევროპის სახალხო პარტიის მესვეურთა თავგამოღება, რომლითაც ისინი ავღსახსენებელი ნაციონალებისა და მკვლელ პრეზიდენტყოფილ სააკაშვილის ბინძურ ინტერესებს იცავენ, მთლად უანგაროდ არ ხდება და ევროპული “ადვოკატები” ამ ადვოკატების თანახმად საკმაოდ გულუხვად ჯილდოვდებიან საქართველოს ბიუჯეტს წურბელებად მიხსნადარი ნაციონალებისაგან.

საქართველოს პრემიერ-მინისტრ ბატონ ბიძინა ივანიშვილის განცხადებით, საქართველოს მთავრობა არ იმოქმედებს იმ განცხადებების მიხედვით, რაც უცხოეთში კეთდება. ამის შესახებ მან განაცხადა „გაშინგტონ პოსტის“ სტატიის კომენტარებისას, სადა მკვეთრად არის გაკრიტიკებული მოქმედი ხელისუფლების რევანშისტული პოლიტიკა.

„საკაშვილი ცდილობს, არასწორი ინფორმაცია გაიტანოს საზღვარგარეთ. გიგა ბოკერიას სამსახურს ბიუჯეტიდან 16 000 000 ლარი აქვს დახარჯული, თუმცა ამ ინფორმაციის „გახსნა“ ვერ მოვახერხეთ, მას გრიფი „საიდუმლო“ ადევს. ჩვენ დიდი ეჭვი გვაქვს, რომ ეს პასკვილები ამ ფულით ფინანსდებოდა. ინფორმაცია გამოითხოვა ფინანსთა მინისტრმა, თუმცა მასაც არ აძლევენ. ვფიქრობ, რომ უახლოეს დღეებში შევძლებთ სიმართლის დადგენას.

ჩვენ არ ვიმოქმედებთ არცერთი განცხადების მიხედვით, რაც უცხოეთში კეთდება. ჩვენ ვართ საქართველოს მთავრობა და ძალიან კარგად ვფლობთ სიტუაციას საქართველოში. ქართველი საზოგადოება კარგად არის ინფორმირებული და ჩვენ კანონის თანახმად ვიმოქმედებთ. ასეთი სტატიები ვერ შეაჩერებს და ვერც შეაფერხებს სამართალდაცავი სტრუქტურების საქმიანობას. ჩვენ სამართლიანობის აღდგენას ვიწყებთ. ეს პროცესები მალე დასრულდება და საერთაშორისო მედიას მათ რეალურ სახეს გავაცნობთ. ხალხის ფული ახლა ხალხს მოხმარდება და არა ამ ტიპის სტატიებს“, – განაცხადა პრემიერმა.



გამოვიდა სახალხო მოძრაობა “სამეგრელოს” სამეცნიერო-პოპულარული და ლიტერატურული შურნალ “აია“-ს 2013 წლის პირველი ნომერი.

მთავარი რედაქტორი ბიორბი სიჭინავა.

შურნალი შეგიძლიათ შეიძინოთ ზუგდიდში (რუსთაველის ქ. №68), სენაკში, წალენჯიხაში, ჩხოროწყუში, მარტვილში და აბაშაში, სახალხო მოძრაობა “სამეგრელოს” წარმომადგენლებთან.

თბილისში – ტაშკენტის ქ. №28, I სადარბაზო, ბინა, 1.

ფასი 4 ლარი

ISSN 1987-8966 ilori. რედაქციის მისამართი: თბილისი, ბაქრაძის ქუჩა №6 მე-4 სართული სარეგ. №01018002930 234-32-95. მთავარი რედაქტორი: როლანდ ჯალაღანიას. ტექნიკური რედაქტორი: მინილ ჩოლოყიშვილი. გაზეთის მენეჯერი: ზურაბ ქობალია 599-34-37-27. გაზეთ “ილორის” გაცნობა შეგიძლიათ “საქინფორმის” ვებგვერდზე WWW.saqinform.ge